

Antoine de Saint-Exupéry

Malý Princ

V jazyku
Medžuslovjanskom

Prěvod:

Jan van Steenberg

Maly Princ

Léonu Werthu

Prošu děti, že by mi odpustili, že jsem ovu knihu posvetil dorastlomu. Ja imaju k tomu važny povod: ov dorastly jest moj najlěpši prijatelj na světu. Imaju i drugy povod: ov dorastly uměje rozuměti vse, daže knigy dlja dětí. Imaju ješče tretji povod: ov dorastly žive v Franciji, kde on trpi gladom i hladom. I jemu potřěbno jest utěšenje. Ako vse te povody ne stačet, ja htěl byh posvetiti ovu knihu dětetu, ktero ov dorastly někogda byl. Vsaky dorastly najprvo byl děte. (Ale srěd njih malo kto o tom pametaje.) Popravju zatom svoje posvečenje:

Léonu Werthu,

kogda on byl maly hlapec

Kogda mi bylo šest lět, uviděl jsem raz přelěpy obrazok v knigě o pralěsu, ktora nazyvala se «Pravdive Povědky iz Prirody». Na obrazku byla zmija boa požirajuča dikogo zvěrja. Tuto jest kopija ovoj rysovanky.

V knigě pisalo se: «Zmija boa přegoltaje svoju žrtvu v celosti, bez žuvanja. Potom ne može dvigati se i spi šest mesecev, dokolě ju ne převari.»

Mnogo jsem togda razmysljal o prigodah v džungli i barvnoju olovkoju uspěl jsem sdělati svoju prvu rysovanku. To byla moja rysovanka nr. 1. Ona izgledala tako:

Pokazal jsem svoje majstrovsko dělo dorastlym i zapytal, straši li jih ova rysovanka.

Ale oni odgovorili mi: «Straši? Začto kogokoli iměla by strašiti šapka?»

Moja rysovanka ne izobražala šapku. Ona izobražala zmiju boa převarjajuču slona. Togda narysoval jsem otvorjenu zmiju boa, da by dorastli mogli razuměti. Jim vsegda trěba vse objasniti. Moja rysovanka nr. 2 izgledala tako:

Sejčas dorastli posovĕtovali mi, že byh odložil svoje rysovanky zmij boa otvorjenyh ili zatvorjenyh, i bolje oddal se geografiji, historiji, aritmetikĕ i gramatikĕ. Vot, imajuĕi šest lĕt, odstabil jesm prelĕpu kariery kako maljarj.

Onesmĕlil mene bezuspĕh mojej rysovanky nr. 1 i mojej rysovanky nr. 2. Dorastli nikogda ne razumĕjut niĕto sami, a dlja dĕtij davanje objasnjenj cĕly ĕas jest umarjajuĕe.

Zatom izbral jesm drugu profesiju i nauĕil se lĕtanju samoletami. Jesm polĕtal po vsih ĕestjah svĕta; i pravda, že geografija okazala se mnogo upotrĕbima dlja mene. Jednym vozgledom umĕju odliĕiti Kitaj od Arizony. Ako ĕlovĕk zabludi noĕju, taka vĕda jest ĕĕnna.

V tĕĕenju tutogo Źitja jesm imĕl množstvo sustrĕĕ s množstvom serioznyh ljudij. Mnogo jesm Źil srĕd dorastlyh. Uvidĕl jesm jih iz blizka. I to ne ulĕpšilo moje mnĕnje o njih.

Kogda strĕtl jesm kogokoli, kto izdavaje se razsudny, dĕlal jesm izkus pokazanja mu svoju rysovanku nr. 1, ktoru vseгда jesm zadrŹival. Htĕl jesm znati, jest li ta osoba zaisto razumna. Ale ktokoli ona ne byla, ona vseгда odgovarjala mi: «To jest šapka.» Togda ne jesm govoril k nej ni o zmijah boa, ni o pralĕsah, ni o zvĕzdah. Ja byh sniŹil se k jej uravnju. Govoril byh o bridŹi, o golfu, o politikĕ i o kravatah. I ta dorastla osoba byla by mnogo zadovoljena, že poznala ĕlovĕka ravno razumnogo.

Zatom žil jsem sam, bez nikogo s kým ja mohl istinno razgovarjati, až iměl jsem nešťestje s svojim samoletom v Pustynji Sahara, šest lét tomu nazad. Něčto mi se slučilo v motoru. A tomu, že ne iměl jsem pri sobě ni mehanika ni pasažerov, ja jsem prigitovil se, že byh sdělal tu težku popravu sam. Byla to dlja mene kvestija žitja ili smrti: pitnu vodu iměl jsem jedva na osm dnjev.

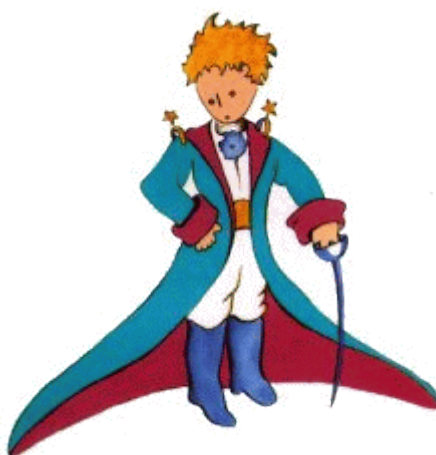
Prvogo večera jsem zasnul na pěsku, tyseč milj od kojegokoli naseljenogo města. Ja byl jsem bolje izolovany neželi korabokrušenec na plotu v srědině okeana. Možete sobě představití moje udivjenje, kogda pri zorji probudil mene divny malenjky glasok. On řekl:

«Prošu... narysuj mi ovcu!»

«Čto?»

«Narysuj mi ovcu!»

Vozskočil jsem na nogy, kako by udarila me molnja. Protrel jsem oči i dobro razgleděl se. I uviděl jsem přeneobyčnogo malogo člověčka, ktorý pogledal na mene uvažno. Vot najlěpši jegov portret, ktorý pozdněje uspěl jsem narysovati.

Ale moja rysovanka očividno ne byla tako lěpa, kako model. To ne jest moja vina. V mojej maljarskoj karierě onesmělili me dorastli, kogda mi bylo šest lět, i nikogda ne jesm naučil se rysovati ničo, kromě zatvorjenyh i otvorjenyh zmij boa.

Zatom gledal jesm na to javjenje očami kruglymi od udivjenja. Ne zabudite, že nahodil se jesm tyseč milj od kojegokoli naseljenogo města. Jednakože moj maly člověček ne izgledal mi ni na zabludženogo, ni na umirajučego od umorjenja, ni na umirajučego od glada, ni na umirajučego od žedže, ni na umirajučego od straha. On sovsěm ne izgledal na děte utračeno v srědině pustynje, tyseč milj od kojegokoli naseljenogo města. Kogda nakonec mogl jesm govoriti, řekl jesm k njemu:

«Ale... čo-že ty dělaješ tu?»

Na čo on povtoril, mnogo spokojno, kako by govoril něčo bezměrno važnogo:

«Prošu... narysuj mi ovcu...»

Kogda tajenstvo jest přěmnogo siljno, člověk ne směje neposlušiti. Hoti izdavalo mi se to bezsmyslno, tyseč milj od kojegokoli naseljenogo města i jedin vlas od smrti, iztegnul jesm iz kěšeni jedin list papira i nalivno pero. Ale togda pripomněl jesm sobě, že ja najbolje byl učil se geografiji, historiji, aritmetikě i gramatikě, i pověděl jesm malomu člověčku (nemnožko gněvno), že ne uměju rysovati. On odgovoril:

«To ne jest važno. Narysuj mi ovcu.»

Tomu že ja nikogda ne narysoval byl ovcu, izdělal jesm mu jednu iz dvoh rysovanok, ktore jesm uměl. Onu s zatvorjenoju zmijeju boa. I jesm udivil se, kogda toj maly člověček odgovarjaje mi:

«Ne! Ne! Ne hoču slona v zmiji boa. Boa jest mnogo grozna, a slon zajmaje přěmnogo města. U mene vse jest malo. Mně potřebna jest ovca. Narysuj mi ovcu.»

Zatom narysoval jesm.

On gledal uvažno, na čo řekl:

«Ne! Tuta jest uže mnogo boljna. Izdělaj mi drugu.»

I narysoval jesm:

Moj prijatelj usmėhnul se lagodno i poblažljivo:

«Sam vidiš... to ne jest ovca, to jest baran. Imaje rogy...»

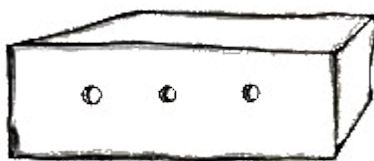
Zatom jesm ponovno izdělal svoju rysovanku.

Ale i ona byla odklonjena, kako te přėdhodne.

«Tuta jest přėmnogo stara. Ja hoču ovcu, ktora bude žiti dolgo.»

Segda moja trplivost skončila se, ibo spėšilo mi se k razbiranju svojego motora, i načrtnul jesm ovu rysovanku:

I oglasil jesm:

«To jest krabka. Ovca, kaku hočeš, jest vnutri.»

K mojemu udivjenju obličje mojego mladogo sudje razsvėtlilo se:

«To jest točno taka, kaku jesm htěl! Mysliš li, že toj ovci trėba bude mnogo travy?»

«Začto?»

«Tomu že u mene vse jest cėlkom malenjko...»

«Isto bude dostatočno. Jesm ti dal sovsěm malenjku ovečku.»

On naklonil hlavu nad rysovankoju:

«Ne jest čělkom taka mala... Pozri! Ona usnula...»

I tako jesm zapoznal se s malym princem.

Trěba bylo mi mnoho vrěmena, da byh srazuměl, odkud on pribyl. Maly princ stavil mi toliko pytanj, ale izdavalo se, že on nikogda ne slušaje moje. Doprva slučajno izgovorjene slova pomalo objavili mi vse. Tako, kogda on prvy raz uviděl moj samolet (ne budu rysovati svoj samolet, dlja mene to bude přěmnogo složena rysovanka), on spytal me:

«Čto jest to za něčto?»

«To ne jest „něčto“. To lětaje. To jest samolet. To jest moj samolet.»

I byl jsem grdy, objasnjajuči mu, že lětaju. Togda on izkriknul:

«Kako! Ty spadl jesi iz neba?»

«Da», odgovoril jsem skromno.

«Ah! Kako to zabavno...»

I maly princ zasmějal se glasno, čto me mnogo razgněvalo. Želaju, že by ljudi prijeli moje neščestja seriozno. Potom on dobavil:

«Znači, ty takože pribyl jesi iz neba! Iz kojej jesi planety?»

Togda zasvětilo mi nemnožko světla na zagadku jegovogo prisučstva i směsta jesm go zapytal:

«Znači, ty pribyl jesi sde iz drugoj planety?»

Ale on mi ne odgovoril. Zaklonil legko glavu, razgledajuči moj samolet:

«To pravda, že na tamtom ne mogl jesi priletěti izdaleka...»

I on utonul v razmysljenjah, ktore potrvali dolgo. Potom on iztegnul iz kěšeni moju ovcu i pogruzil se v poziranju svojego blaga.

Možete sobě představiti, kako probudilo moju ljubopytnost ovo poluizvěstje o „drugyh planetah“. Zatom usiloval jesm poznati o tom bolje.

«Odkud ty pribyl jesi, moj maly? Kde jest to „u tebe“? Kamo hočeš uvesti moju ovcu?»

On zamyslil se na hvilju, a potom odgovoril:

«Dobro, že jesi dal mi tu krabku, ibo nočju ona može služiti jej kako dom.»

«Očividno. I ako budeš dobry, dam ti takože vrvku, da bys mogl ju dnjem privezyvati. I kolik.»

Izdavalo se, že ovo předloženje bezpokojilo malogo princa:

«Privezyvati? Kaky stranny pomysl!»

«Ale ako ne privežeš ju, ona pojde kamokoli i se utradi...»

Moj prijatelj ponovno prsknul v směh:

«Ale kamo myslíš, že ona pojde?»

«Kamokoli. Přemo před soboju...»

Togda maly princ řekl seriozno:

«To ne imaje značenje, u mene vse jest tako malo!»

I, može trohu smutno, dodal:

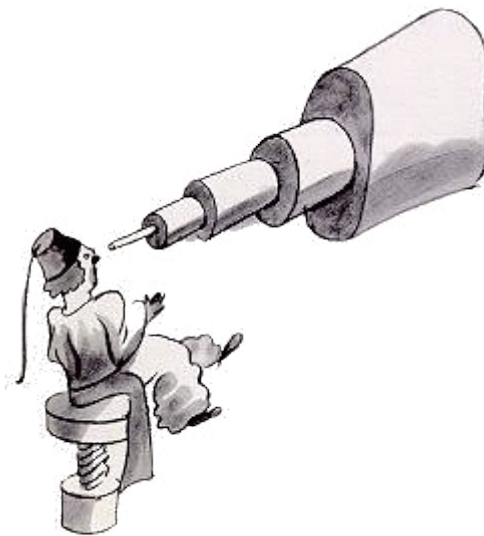
«Idučí přemo před soboju, nikto ne ujde daleko...»

Tako doveděl se jsem drugu mnogo važnu věč: že jegova rodna planeta jest jedva večša od doma! To ne moglo me mnogo udiviti. Dobro znal jsem, že kromě velikyh planet, kake sut Zemja, Jupiter, Mars, Venera, ktore dostali imena, sut ješče sotky drugyh, ktore poněkogda sut tako male, že daže teleskopom težko jest je ugledati. Kogda astronom odkryvaje taku jednu, on vměsto imena davaje jej čislo. Nazyvaje ju na priklad «asteroid 3251».

Iměl jsem seriozne razlogy mysliti, že planeta, odkud maly princ pribyl, jest asteroid B 612.

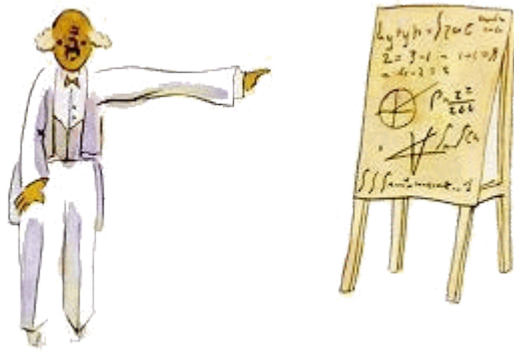
Toj asteroid byl uviděny teleskopom samo jednokratno, v 1909 godu od jednogo turečskogo astronoma.

Astronom soobčil i dokazal svoje odkrytje na Medžunarodnom astronomičnom kongresu. Ale nikto ne uvěřil mu, tomu že on nosil turečsku oděž. Taki sut dorastli.

Na šťastje dlja reputacije asteroida B 612 jedin turečsky diktator naložil svojemu narodu pod strahom smrti nošenje evropskoj oděži. Astronom ponovno dokazal svoje odkrytje v 1920 godu, oděty v elegantnom fraku. I togo raza vsi soglasili se s njim.

Ako razkazal jsem vam te podrobnosti o asteroidu B 612 i podal jsem vam jegovo číslo, to jest zaradi dorastlyh. Dorastli ljudi obožajut čisla. Ako razkazyvajte jim o novom prijatelju, oni nikogda ne pytajut o tom, čto jest najbolje sučstveno. Oni nikogda ne govoret: «Kako zvuči jegov glas? Koje sut jegove omiljene igry? Sbiraje li on motyly?» Oni zapytajut: «Koliko mu jest lět? Koliko imaje bratov? Koliko on važi? Koliko zarabotyvaje jegov otec?» Doprva potom oni mnet, že go poznali.

Ako govorite dorastlym: «Viděl jsem lěpy dom iz črvenyh ceglin, s geranjami v oknah i golubami na pokryvě», oni ne mogut sobě představití toj dom. Jim třeba kazati: «Viděl jsem dom za sto tysečev frankov». Togda oni izkriknut: «Kaka krasota!»

Takože samo, ako byste jim kazali: «Dokaz, že maly princ jestvoval, jest to, že on byl očarovateljny, že smějal se, i že htěl ovcu. A kogda někto hoče ovcu, jest to dokaz, že on jestvuje», togda oni pokrčili by ramenami i pogledali na vas kako na

děte. Ale ako jim kažete: «Planeta odkud on pribyl jest asteroid B 612», togda oni budut ubědženi i dalje ne budut staviti dosadne pytanja.

Takovi sut oni. Ne třeba za to srditi se na njih. Děti imajut byti mnoho poblažlive v odnošenju k dorastlym.

Ale očevidno my, ktorí rozumějemo žitje, smějemo se nad čislami! Ja htěl byh započeti tu skazku tako, kako počinajut se bajky. Ja htěl byh kazati:

«Byl jedin raz maly princ, ktery žil na planetě jedva večšej od njego samogo, i ktery mnoho potreboval prijatelja...»

Dlja tyh, ktorí rozumějut žitje, to by izgledalo mnoho pravdivěje.

Ibo ja sovsěm ne hoču, že by moja kniga čitala se legkomysljno. Mnoho bolezn jest dlja mene razkazyvanje tyh vozpomněnj. Uže minulo šest lět odkud moj prijatelj odšel s svojeju ovceju. Ako pokušaju opisati go sde, to jest, da byh go ne zabył. Smutno jest zabyti prijatelja. Ne vsaky člověk imaje prijatelja. A ja mogł byh stati kako dorastli, ktorí uže ne interesujut se ničim kromě čisl.

Zato kupil jesm sobě krabočku s barvivami i olovky. Težko jest v moje lěta brati se snova za rysovanje, ako nikogda ne pokusilo se rysovati něčto ino neželi zatvorjenu zmiju boa i otvorjenu zmiju boa, kogda mi bylo šest lět! Očevidno, postaraju se, že by moje portrety byli koliko možno věrne. Ale ne jesm sovsěm uvěrjeny, že uspěju. Jedna rysovanka izhodi dobro, druga uže ne jest shodna. Jesm trohu pogrěšil s rastom malogo princa: sde jest přěmnogo vysoky, onde přěmnogo maly. Vagaju se takože čto se tyče barv jegovoj oděži. Zatom črtaju sobě, sde sako, onde onako, dobro koliko mogu.

Nakonec ja budu grěšiti v někojih važnějših podrobnostjah. Ale třeba mi to oprostiti. Moj prijatelj nikogda ne objasňal mi ničto. Može on myslil, že ja jesm taky, kako on. Ale ja, na žalost, ne vidžu ovcu skroz stěny krabok. Može jesm trohu kako dorastli. Iměl jesm postarěti.

Vsaky denj dovědal se jesm něčto o jegovoj planetě, o izjezdu, o puti. To prihodilo mnogo postupno, izpadajuči slučajno iz jegovyh razmysljenj. Tako jesm tretjeho dnja poznal dramu baobabov.

I ponovno bylo to blagodare ovci. Tomu že naglo maly princ zapytal me, kako by shvatilo go těžko sumněnje:

«Pravda li, že ovce jedajut kusty?»

«Da, to jest pravda.»

«Ah! Jesm mnogo rad.»

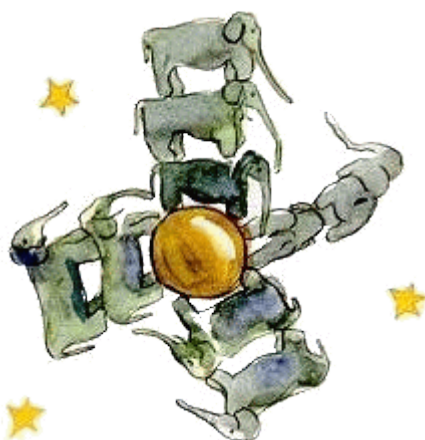
Ja ne rozuměl jesm, začto jest to tako važno, že ovce jedajut kusty. Ale maly princ dobavil:

«I vslěd togo one takože jedajut baobaby?»

Ukazal jesm malomu princu, že baobaby ne sut kusty, ale drěva velike kako crkvi, i daže ako by zabral s sobuju čělo stado slonov, to stado ne uspělo by sjesti nijedin baobab.

Myslj o stadu slonov razsměšila malogo princa:

«Trěba by bylo jih postaviti jednogo na drugom...»

Ale zauvažil mudro:

«Dokolě baobaby ne porastut, one sut male.»

«Točno tako! Ale začto hočeš, že by tvoje ovce jedali male baobaby?»

Směsta mi odgovoril: «Nu, dobro!», kako by řeč šla o něčem samorazumnom. I třeba mi bylo polomiti glavu, da byh sam srazuměl toj problem.

I zaisto, na planetě malogo princa, kako na vsih drugyh planetah, sut dobre rastliny i vrědne rastliny. Vslěd togo sut dobre sěmena od dobryh rastlin i vrědne sěmena od vrědnyh rastlin. Ale sěmena sut nevidime. One spet, skryte gluboko pod zemjeju, dopoka jedno srěd njih ne napade ohota, že by probudilo se. Togda ono protegne se i vozpusti – najprvo nesmělo – k solncu očarovateljny, malenjky rastok. Jest li to rastok redkovky ili rozy, togda nehaj raste koliko hoče. Ale jest li to vrědna rastlina, togda třeba ju izrvati s korenjem kogda toliko ju razpoznajemo.

Nu, na planetě malogo princa byli strašne sěmena... imenno sěmena baobaba. Počva planety byla njimi zaražena. Ako zajmeš se baobabom přěmnogo pozdno, nikogda uže ne izbaviš se od njego. On zavladne vsu planetu. On provrti ju svojimi korenjami. A jest li planeta přěmalenjka i baobabov jest přěmnogo, one razderut ju.

«To jest pytanje discipliny», řekl mi pozdněje maly princ. «Vstavši rano, prvo privodi se v poredok sebe, a potom třeba staranno privesti v poredok planetu. Třeba regularno prinuditi se k izryvanju baobabov, kogda toliko odličiš je od rozovyh kustov, tomu že mlade rastky roz i baobabov sut mnogo sobě podobne. Jest to mnogo dolgočasna rabota, ale mnogo legka.»

I jedného dnja on posovčetoval me, že byh postaral se izdčelatí lčpu rysovanku, že by dčti na mojej planetč dobro to pojeli. «Ako oni by putovali jedného dnja, to moče jim prigoditi se. Pončkogda močno jest spokojno odložití rabotu i ničto ne stane se. Ale v padu baobabov to vseгда končaje se katastrofoju. Znal jesm planetu, na ktoroj žil lčnivec. On ne obratil uvagu na tri male kusty...»

I tako, sgodno s opisom malogo princa, narysoval jesm ovu planetu. Ja ne ljubju přemolviti moralizujučim tonom. Ale nebezpečnost baobabov jest tako malo znana, a rizik dlja tyh, ktori zabludet na někoj asteroid jest tako veliky, že sego raza dčlaju izključenje v svojej sođržanosti. I rčku: «Dčti! Čuvajte se baobabov!»

Dolgo jesm rabotal nad toju rysovankoju, da byh ostrčgl svojih prijateljev o grozečej jim od davna nebezpečnosti, o ktoroj oni – tako samo kako přdče i ja – dače ne podzřevajut.

Moče vy zapytajete: «Začto v toj knigč nemaje drugyh, ravno veličstvenyh rysovanok kako rysovanka baobabov?»

Ođgovor jest prosty: jesm staral se, ale ne uspčl. Kogda rysoval jesm baobaby, mene nadohnula svčdomost, že to jest něčto vačno i neodložno.

Ah, maly princu! Pomalo srazuměl jsem tvoje smutno malo žitje. Dolgy čas jedino odvlěčenje byla dlja tebe sladkost zapadov solnca. Dověděl se jsem tu novu podrobnost čtvrtogo dnja utrom, kogda jesi mi řekl:

«Ja mnogo ljubju zapady solnca. Hodimo uzrěti zapad solnca...»

«Ale trěba čekati...»

«Čekati na čto?»

«Čekati dokolě solnce ne zapade.»

Najprvo jesi izdaval se mnogo udivjeny, a potom zasmějal se k sobě. I řekl jesi k mně:

«Vsegda ja myslju, že jsem v domu!»

Istinno. Kogda v Sjedinjenyh Štatah jest poldenj, my vsi znajemo, že nad Francijeju solnce zapadaje.

Stačilo by pojehati do Francije v těčenju minuty, že byhmo prisučstvovali pri zapadu solnca. Na žalost, Francija jest mnogo daleka. Ale na tvojej tako malenjkoy planetě stačilo by přesunuti tvoje krěslo několiko krokov. I ogleдал bys večerny sumrak kogdakoli ti se hoče...

«Jednogo dnja uviděl jsem zapad solnca čtyrideset-trikratno!»

A poslē hvilje jesi dodal:

«Znaješ li... kogda člověk jest tako smutny, on ljubi pogledati, kako solnce zapade...»

«Onogo dnja, kogda jesi ogleděl čtyrideset tri zapadov solnca, byl li jesi až tako smutny?»

Ale maly princ ne odgovoril.

Petogo dnja, snova blagodare ovci, odkryl jsem tajnu žitja malogo princa. Iznenada, bez nikakogo vvoda, on zapytal me, kako by ovo pytanje bylo naslědok dolgogo, molčečego obmysljenja jegovogo problema:

«Ovca – ako jedaje kusty, ona takože jedaje cvěty?»

«Ovca jedaje vse, čto se popade.»

«Daže cvěty, ktore imajut trny?»

«Da, daže cvěty, ktore imajut trny.»

«Togda čemu služet trny?»

Ja ne znal jsem. V onom momentu ja byl jsem velje zajety, ibo staral se odvrgnuti jedin přemočno zakručeny svorenj v svojem motoru. Mnogo nepokojil se jsem, ibo poškozdenje mojego samoleta načelo izdavati se seriozno, a ostalo tako malo pitnoj vody, že třeba bylo bojati se najgoršego.

«Trny, čemu one služet?»

Ako maly princ uže postavil pytanje, on nikogda ne ustupal od njego dokolě ne dostal odgovor. Mene razdražil toj svorenj i odgovoril jsem bylo-čto:

«Trny sovsěm ne služet ničemu, to jest čista zlostnost od strany cvětov!»

«O!»

On pomolčal, ale potom řekl, kakoby srdity:

«Ja ne věrju ti! Cvěty sut slabe. Sut naivne. One ohranjajut se koliko mogut. Věret, že sut strašne s svojimi trnami...»

Ja ne odgovoril jsem. V tojže hvilji ja govoril jsem k sobě: «Ako toj svorenj ješče ne podda se, izbiju go jednym udarom mlatka.» Maly princ ponovno přerval moje mysli:

«A ty myslíš, že cvěty...»

«Ne, ne! Ničto ja ne misljam! Jesm odgovoril prvo, čto mi prišlo v glavu. Ja jesm zajety serioznymi věčami!»

On pogledal na mene kako by blěskavica go udarila.

«Serioznymi věčami!»

On viděl me, s mlatkom v rukě, moje prsty črne od maziva, klanjajučego se nad předmětom, ktory izdavaje mu se mnogo urodlivy.

«Ty govoriš kako dorastli!»

Mně stalo trohu sramno. Ale nemilosrdno on dodal:

«Ty měšaješ vse... Ničto ne razuměješ!»

On zaisto byl mnogo gněvny. On potresnul glavoju i větr razvějal jegove zlate vlasj.

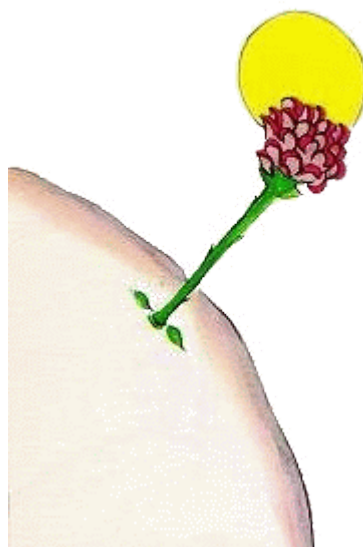
«Ja znaju jednu planetu, kde jest někaky gospodin s črvenym obličjem. On nikogda ne ponjuhal nijedin cvět. On nikogda ne pogledal na nijednu zvězdu. On nikogda ne ljubil nikogo. On nikogda ne sdělal ničto kromě jednogo: čisliti. I celý denj on povtarjaje, kako ty: „Ja jesm seriozny člověk! Ja jesm seriozny člověk!“ I naduvaje se od grdosti. Ale to ne jest člověk, to jest grib!»

«To jest čto?»

«Grib!»

Maly princ byl celý blědy od gněva.

«Od milionov lět na cvětah rastut trny. A od milionov lět ovce jednakože jedajut cvěty. I to ne jest seriozno, ako probuje se razuměti, začto one tako mučet se da by iztvorili trny, ktore ničemu ne služet? Vojna medžu ovcami i cvětami ne jest važna? Ne jest li ona bolje važna i seriozna neželi čisljenje někojego tolstogo, črvenogo gospodina? A jestli ja znaju jedin jedinij cvět na světu, ktory ne jestvuje nikde, samo na mojej planetě, i ktory mala ovca jednogo utra može prosto izničiti, daže ne znajuči čto dělaje? I to ne jest važno?»

On počrveněl, a potom prodolžil:

«Ako někto ljubi cvět, ktory jest jedin jediný srěd milionov zvězd, to stači mu pogledati na njego i čuje se šťastlivy. On govori k sobě: „Onde někde žive moj cvět...” Ale ako ovca sje toj cvět, dlja njego to jest kako by naglo vse zvězdy ugasli. I to ne jest važno!»

On bolje ne mogl govoriti. On naglo zarydal. Zapadla noč. Ja opustil byl jesm svoje orudja. Segda směšno bylo mysliti o svojem mlatku, o svornju, o žedži i o smrti. Na jednoj zvězdě, na jednoj planetě, na mojej, na Zemji, byl jedin maly princ, kogo třeba bylo utěšiti. Ja jesm vzal go na ruky i načel go ljuljati. Řekl mu jesm: «Cvětú, ktory ljubiš, ničto ne grozi... Ja narysuju tvojej ovci namordnik... Ja narysuju tvojemu cvětu bronju... Ja...»

Ne znal jesm, čto mu ješče kazati. Čul jesm se strašno nesručno. Ne znal jesm, kako imaju k njemu podhoditi, kako mu se približiti... Taka zagadočna jest krajina solz.

Brzo jsem lépe poznal toj cvět. Na planetě malogo princa vsegda byli cělkom proste cvěty, s jednym redom cvětnyh listkov. One ne zajmali město i ne bezpokajali nikogo. One pojavjali se utrom v travě, a večerom uže uvedali. Ale tamtoj vzniknul jednogo dnja iz sěmena donesenogo neizvěstno odkud, a maly princ uvažno bděl nad raskom, ktery sovsěm ne byl podobny drugym raskam. To moglo by byti někoj novy rod baobaba.

Ale kust skoro přěstal rasti i načel tvoriti cvět. Maly princ, ktery byl pri tom, kogda razvival se ogromny pup, předčůval, že iz njego izcvěte někako čudesno priveděnje. Ale roza, skryta v svoje zelenoj komnatkě, gotovila se do krasoty medlo. Ona staranno izbirala si barvy. Ona oblěkala se pomalo, opravjajuči svoje listočky jedin posle drugogo. Ne htěla izjaviti sebe sovsěm pognetena, kako někoj obyčny mak. Ona htěla pokazati se v polnom blěsku svoje krasoty. O, da! Ona byla koketka! Jejne tajenstvene prigitovjenja zatom trvali dnjami i dnjami.

A togda, jednogo utra, točno kogda vozhodilo solnce, ona pojavila se.

A ona, ktera vložila toliko truda, zěvala i řekla:

«Ah, jedva jsem probudila se... Prošu, izvinite mene... Cěla jsem ješče neučesana...»

Ale maly princ ne mogl udržati svoj obdiv:

«Kako vy jeste přelěpa!»

«Da, pravda?», cvět odgovoril sladko. «I urodila se jesm zajedno s solncem...»

Maly princ shvatil, že přemného skromna ona ne byla, ale za to, kako zahvačajuča!

«Myslju, že pora jest na snědanje», dodala posle hvilje, «Budite tako dobry i pomyslite o mně...»

I maly princ, celý smučeny, pošel iskati lejku i polil rozu svěžeju vodoju.

Ona skoro načela mučiti go svojeju trohu prazdnoju grdostju. Jednogo dnja, na prikklad, kogda govorila o svojih četjřeh trnah, řekla malomu princu:

«Mogut přijdti ti tigri s svojimi ostrými nohtjami!»

«Nemaje tigrov na mojej planetě», přečil maly princ. «Kromě togo, tigri ne jedajut travu.»

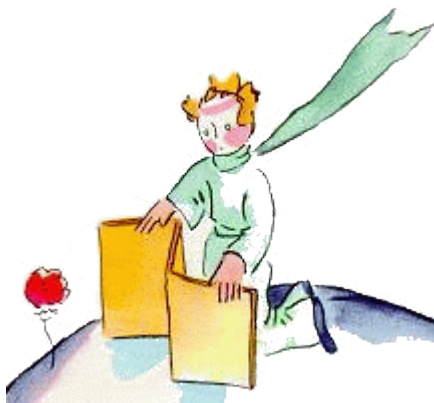
«Ja ne jesm trava», odgovorila roza sladko.

«Izvinite...»

«Ja sovsěm ne boju se tigrov, ale za to užasajut me protegy vozduha. Ne imajete li dlja mene paravan?»

«Užas od protegov vozduha... to jest nesručno dlja rastliny», pomyslil maly princ. «Toj cvět imaje mnogo složený harakter...»

«Večerom pokrývajte me pod steklěnym kolpakom. Jest mnogo hladno u Vas. Loše sut instalacije. Tamo, odkud pribyla jesm...»

Ale přěvala se. Ona pribyla v vidu šěmenka. Ne mogla znati ničto o inyh světah. Zasramila se, že dopustila se taku naivnu ložku, i zakašljala dva-, trikratno, da by maly princ počul se vinovaty:

«Čto s paravanom?»

«Ja šel go iskati, ale vy k mně govorila!»

Togda ona nasiljno zakašljala, da by on požalil tako ili inako.

I tako maly princ, pomimo dobroj volje naležečej k jegovoj ljubve, brzo načel sumněvati se o njej. On priymal k srdcu slova bez značenja i stal mnogo neščestlivy.

«Ne trěba by bylo ju slušati», pověřil mi jednogo dnja, «nikogda ne trěba slušati cvěty. Trěba prosto gledati na nje i vdyhati jihny zapah. Moj cvět navuhnul vsu moju planetu, a ja ne uměl jesm radovati se iz togo. Ta historija o tigrjih nogtjah, ktora tako me razdražila, jedino povinna byla me ulagoditi...»

I dalje mi se svěřil:

«Ja ničo ne uměl jesm razuměti! Trěba bylo ju suditi po dělám, a ne po slovam. Ona davala mi svoj zapah i razsvětlila moje žitje. Ja nikogda ne povinen byl od njej uběgati! Ja povinen byl ugadati něžnost, ktora kryla se pod jejnymi malymi zlostnostkami. Cvěty sut polne protivřěčnostij! Ale ja byl jesm přěmnogo mladý, da byh uměl ju ljubiti.»

Mně izdavaje se, že on dlja svojego běženja izkoristal přelet dikyh ptic. Utrom přéd odhodom lěpo oporedčil svoju planetu. Staranno pročistil vse svoje dějuče vulkany. On posědal dva dějuče vulkany – to bylo mu mnoho udobno dlja podgrějivanja snědanja. On takože posědal jedin ugašeny vulkan. Ale, kako on govoril: «Člověk nikogda ne znaje!» Zatom pročistil i ugašeny vulkan. Ako sut dobro pročiščene, vulkany goret tiho i ravnoměrně, bez erupcij. Vulkanične erupcije sut kako požary v kominu.

Očevidno, my, na našej zemji, jesmo přěmnogo mali, da byhmo mogli pročiščati naše vulkany. Zato one pričinjajut nam toliko neprijetnosti.

Maly princ trohu smutno izrval posłědne rastky baobabov. On ne věril, že kogdakoli se vrati. Ale togo posłědnogo utra vse te vsakodenne raboty byli mu neobyčno blizko srdcu. A kogda posłědny raz polil rozu i sobral se nakryti ju steklěnym kolpakom, on počul, že hoče mu se plakati.

«Sbogom», řekl on rozě.

Ale ona ne odgovorila.

«Sbogom», povtoril.

Roza zakašljala. Ale ne od togo, že byla přehladžena.

«Byla jsem glupa», ona mu řekla nakonec. «Oprosti me. Staraj se byti šťastlivy.»

On udivil se, že ne bylo nijednogo napomněnja. On stoyal čěly smučeny, s kolpakom v rukě. Ne rozuměl tu spokojnu něžnost.

«Nu da, ja te ljubju», řekla mu roza. «To jest moja vina, že ty to ne znal jesi. To ne imaje nikako značenje. Ale ty byl jesi ravno glupy jako ja. Staraj se byti šťastlivy... Ostavi užě toj kolpak. Ja bolje go ne hoču.»

«Ale větr...»

«Ne jsem užě tako přehladžena... Hladny vozduh noči sdělaje mi dobro. Jesm cvět.»

«Ale zvěrji...»

«Budu iměti snositi dvě ili tri gusenice, ako hoču spoznati se s motylami. Izdavaje se, že sut přělěpi. A kto iny bude me posěčati? Ty budeš daleko. A čto se tyče velikyh zvěrjev, ja ne boju se jih. Ja takože imaju nogtje.»

I ona naivno pokazala svoje čtyri trny. Potom dodala:

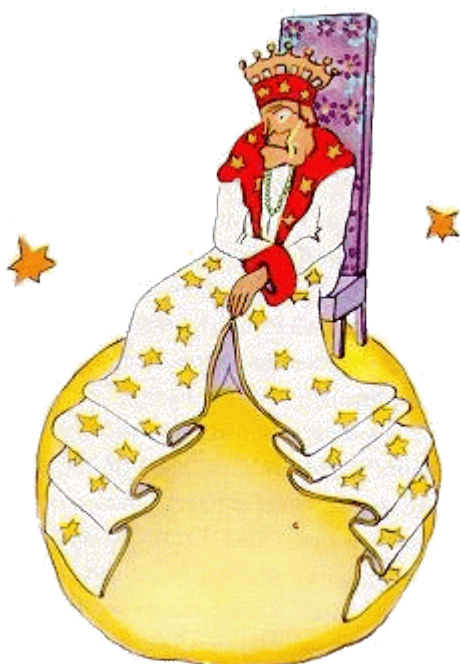
«Ne vlěči toliko, to jest nesnosno. Ty řešil jesi odidti. Idi!»

Ibo ona ne htěla, že by on uviděl, kako plače. To byl mnogo grdy cvět...

Najbliže k planetě malogo princa byli asteroidy 325, 326, 327, 328, 329 i 330. On řešil zatom najprvo posětiti je, da by našel sobě zajetje i poněčemu se naučil.

Na prvom asteroidu žil kralj. Oblěčeny v purpur i gronostaj, on sěděl na mnogo prostom, a jednovrěmenno veličstvenom tronu.

«A! Vot jedin poddany», izkriknul kralj uviděvši malogo princa.

I maly princ zapytal se:

«Kako on mogl me poznati, ače me ješče nikogda ne viděl?»

On ne znal, kako svět jest oproščeny dlja kraljev. Dlja njih vsi ljudi sut poddani.

«Podhodi bliže, da byh te lěpje viděl», řekl kralj, mnogo grdy, že može nad někym kraljevati.

Maly princ razgleděl se, iščuči město kde može usesti, ale vsa planeta byla zakryta velikolěpnym gronostajevym plaščem. Zatom on ostal stojati i, tomu že byl umorjeny, zěvnul.

«Zěvanje v prisučstvu kralja jest protiv etiketě», řekl mu monarh. «Zabranjaju ti to.»

«Ne mogl jesm se udržati», odgovoril maly princ mnogo smučeny. «Jesm dolgo putoval i sovsěm ne spal...»

«Togda», řekl kralj, «nakazyvaju ti zěvati. Od lět ne viděl jesm nikogo zěvati. Dlja mene zěvanje jest rědkost. Nu! Zěvaj ješče raz. To jest nakaz.»

«To zastrašaje me... ja ne mogu bolje...», řekl maly princ i začrveněl po uši.

«Hm! Hm!», odgovoril kralj. «Togda... togda ja nakazyvaju tobě to zěvati, a to...»

On pomrmjal něčto i izdaval se razgněvany.

Ibo sučstveno dlja kralja najglavnějše bylo to, že považaje se jegov avtoritet. On ne snosil neposlušnost. Byl to absolutny monarh. Ale tomu že on byl dobry člověk, on daval razumne nakazy.

«Ako nakazal byh generalu, že by přeměnil se v morsku pticu, a general by neposlušil me, ne byla by to jegova vina. Byla by to moja vina.»

«Mogu li usesti?», zapytal nesmělo maly princ.

«Nakazyvaju tobě usesti», odgovoril mu kralj, veličstveno privlěkajuči polu svojego gronostajevogo plašča.

Ale maly princ čudil se. Planeta byla malenjka. Nad kym kralj mogl vladati?

«Vaše veličstvo...», on řekl mu, «prostite, že vas zapytaju...»

«Nakazyvaju tobě me zapytati», pospěšno govoril kralj.

«Vaše veličstvo... nad čím vy vladajete?»

«Nad vsim», odrěkl kralj prosto.

«Nad vsim?»

Skromnym gestom kralj ukazal na svoju planetu, na ine planety i na zvězdy.

«Nad vsim tym?», řekl maly princ.

«Nad vsim tym...», odgovoril kralj.

Ibo to ne byl samo absolutny monarh, to byl universaljny monarh.

«I zvezdy vas poslušajut?»

«Očevidno», řekl kralj. «One poslušajut směsta. Ja ne snošu neposlušnost.»

Taka moč zahvatila malogo princa. Ako by on ju iměl sam, mohl by viděti ne čtyrideset čtyri, ale sedmdeset dva, ili daže sto, ili daže dvěstě zapadov solnca v těčenju jednogo dnja, ne přesuvajuči krěslo! A dumajuči o svojej maloj opuščenoj planetě, on čul se nemnožko smutno i, nabravši hrabrosti, poprosil kralja o blagomilost:

«Ja htěl byh uviděti zapad solnca... Udělite mi taku prijetnost... Nakazyvajte solncu zapasti...»

«Ako byh nakazal někojemu generalu polětati od cvěta do cvěta kako motyl, ili napisati tragediju, ili přeměnit se v morskou pticu, a general ne izpolnil by ov nakaz, togda kto byl by vinovat, on ili ja?»

«Vy», řekl řešiteljno maly princ.

«Točno. Od vsakogo trěba žedati to, čto se može dati», nastavil kralj. «Avtoritet jest osnovany před vsim na razumu. Ako nakažeš svojemu narodu kydnuti se v morje, bude revolucija. Ja imaju pravo žedati poslušnost, tomu že moje nakazy sut razumne.»

«A moj zapad solnca?», pripomněl maly princ, ktory nikogda ne zabyval postavjeno pytanje.

«Budeš iměti svoj zapad solnca. Razporedžu go. Ale sgodno s mojeju upraviteljskoju mudrostju budu čekati, až uslovja budut blagoprijatne.»

«Kogda bude to?», osvědomil se maly princ.

«Hm! Hm!», odgovoril mu kralj, přegledajuči tolsty kalendarj. «Hm, hm! To bude... priblizno... priblizno... to bude dnes večerom v sedmu časinu i čtyrideset minut! I togda uvidiš, kako dobro poslušaje se mene.»

Maly princ zěvnul. On žalil, že ne dostal svoj zapad solnca. Kromě togo, stalo mu nemnožko dolgočasno.

«Bolje mně tu nemaje čego dělati», on řekl kralju. «Ja idu v dragu!»

«Ne odhodi», odgovoril kralj, tako grdy, že iměl poddanogo. «Ne odhodi, sdělaju te ministrom!»

«Ministrom čego?»

«Ministrom... pravosudja!»

«Ale tu nemaje kogo suditi!»

«Ne znaje se», řekl mu kralj. «Ja ješče ne sdělal jesm objezd po svojem kraljevstvu. Jesm mnogo stary, nemaje tu města dlja karety, a hodženje me umarjaje.»

«O! Ale ja uže jesm uviděl», řekl maly princ, ktory se naklonil, da by ješče kydnul pogled na drugu stranu planety. «Onde takože nemaje nikogo...»

«Togda ty budeš suditi sam sebe», odgovoril kralj. «To jest najtežše. Mnogo težše jest sudženje sebe neželi sudženje někogo drugogo. Ako ty uspěješ praviljno suditi sebe, togda jesi istinny mudrec.»

«Sam sebe», řekl maly princ, «mogu suditi kdekoli. Ne jest potřěbno, že byh žil tu.»

«Hm! Hm!», řekl kralj, «Izdavaje mi se, že někde na mojej planetě jest stara krysa. Slyšu ju nočju. Ty budeš mogl suditi tu staru krysu. Od vrěmena na vrěme osudiš ju na smrt. Onogda jejno žitje bude zavisěti od tvojego pravosudja. A vsekratno budeš mu uděljati pomilovanje, ibo trěba ju hraniti. Imajemo samo jednu.»

«Ja ne ljubju osuditi nikogo na smrt», odgovoril maly princ, «i myslju, že uže pora jest odidti.»

«Ne», řekl kralj.

Ale maly princ, ktory uže sobral se v dragu, sovsěm ne htěl ogorčati starogo monarha:

«Ako vaše veličstvo želaje byti točno poslušeny, nehaj da mi razumny nakaz. Mogl by, na prikklad, nakazati mně, že byh odpravil se v dragu v tččenju jednoj minuty. Mně izdavaje se, že uslovja sut blagoprijatne...»

Kralj ne odgovoril i najprvo maly princ vagal se, a potom vzdohnul i odšel.

«Dělaju te mojim poslom», pospěšno izkriknul kralj.

On iměl istinno vladarsky vid.

«Dorastli sut mnogo stranni», řekl k sobě maly princ podčas puti.

Na vtoroj planetě žil samoljubec.

«Aha! Občudovatelj prihodi me posētiti!», izkriknul samoljubec izdaleka, zauvaživši malogo princa.

Ibo dlja samoljubcev vsi ljudi sut občudovateli.

«Dobry denj», řekl maly princ. «Vy imajete zabavnu šapku.»

«Tomu, že byh pozdravjal», odgovoril samoljubec. «Že byh pozdravjal, kogda ljudi mi rukopleskajut. Na žalost nikto nikogda sudy ne přehodi.»

«Ah, da?», řekl maly princ, ktory ničto ne rozuměl.

«Pleskaj dlanjami, jednym v drugy», posovětoval mu samoljubec.

Maly princ načel pleskati dlanjami. Samoljubec pozdravil skromno, vozimajući šapku.

«To jest veselėje neželi vizita u kralja», řekl k sobě maly princ. I snova načel rukopleskati. Samoljubec ponovno načel pozdravjati i vozimati šapku.

Jednako posle peti minut zabavy jednostajnost toj igry načela umarjati malogo princa:

«A čto třeba sdělati», zapytal on, «že by šapka upadla?»

Ale samoljubec go ne uslyšal. Samoljubci nikogda ne slyšut ničto kromě pohval.

«Ty istinno li občuduješ me toliko?», zapytal malogo princa.

«Čto znači to, občudovati?»

«Občudovati, to znači uznati, že ja jesm najkrasivější, najlěpje oděty, najbogatější i najumnější člověk na tutoj planetě.»

«Ale ty jesi sam na svojej planetě!»

«Udělaj mi tu radost. Občuduj me vse ravno!»

«Občuduju te», řekl maly princ, legko pokrčajuči ramenami, «ale čto v tom jest tako interesno?»

I maly princ odšel.

«Dorastli ljudi zaisto sut mnogo divni», řekl k sobě podčas svojej daljšej puti.

Na slědujučej planetě žil pijanica. To bylo mnoho kratko posěčenje, ktero vsako pogruzilo malogo princa v glubokom smutku.

«Čto ty dělajěš tu?», rěkl on k pijanici, kterogo našel sědečego tiho přěd sborom prazdnyh butylek i sborom polnyh butylek.

«Ja piju», odgovoril pijanica mračno.

«Čemu piješ», zapytal go maly princ.

«Da byh zabył», odgovoril pijanica.

«Da bys zabył čto», osvědomil se maly princ, ktery uže go žalil.

«Da byh zabył, že mi jest sramno», svěřil se pijanica, věšajuči glavu.

«Sramno čego?», razpytal go maly princ, ktery mnoho htěl mu pomogti.

«Sramno, že piju!», završil pijanica i definitivno pogruzil se v molčanju.

I maly princ ušel, smučeny.

«Dorastli ljudi zaisto sut mnogo, mnogo stranni», řekl on k sobě podčas svojei daljšeji puti.

13

Čtvrtá planeta náležela businessmanu. Toj člověk byl tako zajety, že při příhodu malogo princa daže ne podjel hlavu.

«Dobry denj», řekl mu maly princ. «Vaša cigareta ugasla.»

«Tri i dva – pet. Pet i sedm – dvanadset. Dvanadset i tri – petnadset. Dobry denj. Petnadset i sedm – dvadeset dva. Dvadeset dva i šest – dvadeset osm. Ne imaju vrěme snova ju zapaliti. Dvadeset šest i pet – trideset jedin. Uf! Vsego to bude petsto jedin milionov šeststo dvadeset dva tyseče sedmsto trideset jedin.»

«Petsto milionov čego?»

«A? Ty ješče jesi tu? Petsto jedin milionov... uže ne znaju čego... Imaju toliko raboty! Ja jesm seriozny člověk, ne zabavjaju se glupostjami! Dva i pet – sedm...»

«Pet milionov čego», povtoril maly princ, ktory nikogda v žitju ne ustupil od postavjenogo pytanja dokolě ne dostal odgovor.

Biznesmen podjel hlavu. «V těčenju petdeset čtyrěh lět, čto ja živu na tutoj planetě, bezpokojili me samo trikratno. Prvy raz byl dvadeset dva lěta tomu nazad,

kogda někoj majsky hrušč spadl Bog vě odkud. Žužal mi tako strašno, že sdělal jesm čtyri pogrěšky v sčitanju. Vtory raz, jedinnadset lět tomu nazad, iměl jesm napad revmatizma. Od sědečego obraza žitja. Ne imaju vrěme pohoditi. Ja jesm seriozny člověk. Tretji raz... vot, to sejčas! Jesm pa govoril: petsto jedin milionov...»

«Milionov čego?»

Biznesmen srazuměl, že nemaje naděje, že ostavi se go v pokoji:

«Milionov tyh malyh věčij, ktore se poněkogda vidi na nebu.»

«Muhy?»

«Ale ne, male blěskajuče věči.»

«Pčely?»

«Ale ne. Male zlate věči, o ktoryh snet lěnivci. Ale ja jesm seriozny člověk. Ne imaju vrěme sniti.»

«A, zvězdy?»

«Tako jest. Zvězdy.»

«I čto ty dělaješ s tymi petsto milionami zvězd?»

«Petsto jedin milionov šeststo dvadeset dva tyseče sedmsto trideset jedin. Ja jesm seriozny člověk, jesm točny.»

«A čto ty dělaješ s tymi zvězdami?»

«Čto ja s njimi dělaju?»

«Da.»

«Ničto. Posědaju je.»

«Ty posědaješ zvězdy?»

«Da.»

«Ale ja uže uviděl jesm kralja, ktory...»

«Kralji ne posědajut, oni „kraljujut“. To jest velika razlika.»

«I čemu ti služi to, že posědaješ zvězdy?»

«Tomu, že jesm bogaty.»

«I čemu služi ti to, že jesi bogaty?»

«Mogu si kupovati ine zvězdy, ako někto je odkryje.»

«Tutoj člověk», řekl k sobě maly princ, «razsudžaje trohu kako moj pijanica.»

Tym ne menje postavil mu dalje pytanja:

«Kako možno jest posědati zvězdy?»

«Čije sut one?», odgovoril razdraženo biznesmen.

«Ne znaju. Ničije.»

«Zatom sut moje, tomu že ja prvý jesm o tom pomyslil.»

«I to stači?»

«Očividno. Kogda najdeš diamant, ktery ne naleži nikomu, on jest tvoj. Kogda najdeš ostrov, ktery ne naleži nikomu, on jest tvoj. Kogda tobě prvomu vpadaje v glavu kaky-nebud pomysl, bereš na njego patent: on jest tvoj. A ja posědaju zvězdy, tomu že před mnoju nikto ne myslil o tom, že mogl by je posědati.»

«To jest pravda», řekl maly princ. «I čto ty dělajješ s njimi?»

«Ja upravjaju je», řekl biznesmen. «Ja čislju je i přěčisljaju je. To jest trudno. Ale ja jesm seriozny člověk!»

Maly princ ne byl ješče zadovoljeny.

«Ako posědal byh šalik, ja mogl byh ovinuti jim šiju i odnesti go s sobuju. Ako posědal byh cvět, ja mogl byh go urvati i odnesti s sobuju. Ale ty ne možeš urvati zvězdy!»

«Ne, ale mogu je položiti v bank.»

«Čto znači to?»

«To znači, že pišu kolikost svojih zvězd na papirok. A potom kladu toj papirok v zasuvku i zamykaju ju na ključ.»

«I to jest vse?»

«To jest dostatočno!»

«Zabavno», podumal maly princ. «To jest dost poetično. Nu, ale to ne jest mnogo seriozno.»

O serioznych věčah maly princ iměl sovsěm ine pomysly od dorastlyh.

«Ja posědaju cvět», řekl on ješče, «ktory polivaju vsaky denj. Ja posědaju tri vulkany, ktore pročiščaju vsaky tydenj. Ugašeny vulkan pročiščaju takože, ibo člověk nikogda ne znaje. Dlja mojih vulkanov i dlja mojeho cvěta to jest koristno, že je posědaju. Ale zvězdam od tebe nemaje nikakoj koristi...»

Biznesmen otvoril usta, ale ne našel nijedin odgovor, i maly princ odšel.

«Dorastli zaisto sut sovsěm nadobyčajni», řekl on k sobě podčas svojei daljei puti.

Peta planeta byla mnoho interesna. Byla nejmenša iz vsih. Na njej městili se samo ulična lampa i lamparj. Malý princ nikako ne mohl sobě objasniti, čemu ulična lampa i lamparj mógut služiti někde na nebě, na planetě kde nemaje ni domov, ni žiteljev.

Tým ne menje on řekl sobě:

«Može byti toj člověk i jest absurdny. Ale on jest menje absurdny od kralja, samoljubca, biznesmena i pijanice. Prinajmenje jegova rabota imaje někaky smysl. Kogda on zapaljaje svoju uličnu lampu, to jest kako by rodila se jedna nova zvězda, ili jedin cvět. A kogda on gasi svoju lampu, to jest kako by uspaval toj cvět ili tu zvězdu. To jest mnoho lěpo zajetje. I istinno koristno, tomu že jest lěpo.»

Pribyvši na planetě, on pozdravil lamparja s povagoju:

«Dobry denj. Začto ty jesi před hviljeju ugasil svoju lampu?»

«Taky jest prikaz», odgovoril lamparj. «Dobry denj.»

«Kaky jest prikaz?»

«Gasiti lampu. Dobry večer.»

I opet ju zapalil.

«Ale zašto zapalil jesi ju snova?»

«Taky jest prikaz», odgovoril lamparj.

«Ne razuměju», řekl maly princ.

«Nemaje ničeho razuměti», řekl lamparj. «Prikaz jest prikaz. Dobry denj.»

I ugasil svoju lampu.

Potom on obtrel si čelo nosovkoju s črvenymi klětkami.

«Ja imaju strašnu rabotu. Někogda ona byla razumna. Utrom jesm gasil, a večerom zapaljal. Črěz ostalu čest dnja mogl jesm odpočivati, a črěz ostalu čest noči spati...»

«A od toho vrěmena prikaz přeměnil se?»

«Prikaz ne přeměnil se», řekl lamparj. «I točno v tom jest tragedija! Od goda na god planeta vrti se brzěje i brzěje, a prikaz ne přeměnjaje se!»

«Nu i?», řekl maly princ.

«I nyně planeta dělaje polny obrat za jednu minutu, a ja uže ne imaju ni sekundu odpočinka. Zapaljaju i gašu jedin raz za minutu!»

«To jest směšno! Dni u tebe trvajut jednu minutu!»

«To sovsěm ne jest směšno», řekl lamparj. «Minul uže měsec, odkogda my dvoje razgovarjajemo s soboju.»

«Měsec?»

«Da. Trideset minut. Trideset dnjev! Dobry večer.»

I on ponovno zapalil svoju lampu.

Maly princ pogledal na njego i vse bolje ljubil toho lamparja, ktory byl tako věrny svojemu prikazu. On vozpomněl zapady solnca, ktore iskal, samo přesuvajuči krěslo. Htěl pomogti svojemu prijatelju:

«Znaješ li... Ja znaju sposob že bys odpočival, kogda li zahočeš...»

«Samorazumno ja hoču odpočivati», řekl lamparj.

Ibo možno jest byti jednovrěmenno věrny i lěnivy.

Maly princ prodolžil:

«Tvoja planeta jest tako mala, že třemi krokami možeš obidti ju vsu. Trěba ti jedino hoditi pomalo i budeš postojanno v solnci. Ako zahočeš odpočeti, togda budeš hoditi... i denj bude trvati koliko ty hočeš.»

«To mi mnogo ne pomože», řekl lamparj. «Ja najbolje v žitju ljubju spati.»

«Neščestny jesi», řekl maly princ.

«Neščestny jesm», potvrdil lamparj. «Dobry denj.»

I ugasil svoju lampu.

«Tutogo člověka», řekl k sobě maly princ, dalje prodolžajuči svoju put, «přezirali by vsi ostali: kralj, samoljubec, pijanica, biznesmen. Tým ne menje on jest srěd njih jediny, ktory mně ne izdavaje se směšny. Može byti tomu, že on zajmaje se něčim iným neželi samým soboju.»

On vzdohnul s žaljem i řekl si ješče:

«Tutoj člověk jest srěd njih jediny, s ktorym ja mogl byh sprijateliti se. Ale jegova planeta zaisto jest velje malenjka. Nemaje města dlja dvoh...»

Maly princ daže ne směl priznati sobě, že žalj mu bylo ostaviti ovu blagoslovjenu planetu najbolje zaradi jejnyh tyseč četyrista četyrideset zapadov solnca v těčenju dvadeset čtyřeh časin!

Šesta planeta byla deset razov večša. Na njej žil stary gospodin, ktory pisal ogromne knihy.

«A, pozri! Izslédovatelj», izkriknul on, ugledévši malogo princa.

Maly princ usedl pri stolu, trohu zadyhany. Toliko uže naputoval se!

«Odkud ty jesi?», zapytal mu stary gospodin.

«Čto jest to za tolsta kniga?», řekl maly princ. «Čto vy dělajete tu?»

«Ja jesm geograf», řekl stary gospodin.

«Čto jest to, geograf?»

«To jest učeny, ktory znaje, kde nahodet se morja, řěky, grady, gory i pustynje.»

«To jest mnogo interesno», řekl maly princ. «Nakonec jedna istinna profesija!» I razgleděl se po geografovoj planetě. Nikogda ješče on ne uviděl ravno veličstvenu planetu.

«Velje krasiva jest vaša planeta. Sut li tu okeany?»

«To ne mogu znati», řekl geograf.

«Ah!» Maly princ byl razočarovany. «A gory?»

«To ne mogu znati», řekl geograf.

«A grady, řeky i pustynje?»

«To takóže ne mogu znati», řekl geograf.

«Ale vy jeste geograf!»

«Točno», řekl geograf, «ale ja ne jesm izslědovatelj. Ne imaju tu nijednogo izslědovatelja. Geograf ne zajmaje se čisljenjem gradov, řek, gor, morj i okeanov. Geograf jest přěmnogo važna osoba, že by šel na prohodky. On ne odhodi od svojego pisaljnogo stola, ale prijmaje v svojem kabinetu izslědovateljev. On razpytyvaje jih i zapisyvaje jihne vozpomměnja. I ako vozpomměnja někojih srěd njih izdavajut se interesne, geograf kaže raziskati moraljnost togo izslědovatelja.»

«Začto?»

«Tomu že izslědovatelj, ktory lže, by pričinił katastrofy v geografičnyh knihah. I takóže izslědovatelj, ktory přěmnogo pije.»

«A začto?», zapytal maly princ.

«Tomu že u pijanyh ljudij vse dvoji se jim v očah. Togda geograf zapisal by dvě gory tamo, kde jest samo jedna.»

«Ja znaju někogo», govoril maly princ, «kto byl by loši izslědovatelj.»

«To jest možno. Vot, kogda moraljnost izslědovatelja okaže se dobra, togda kaže se raziskati jegovo odkrytje.»

«Idut gledati na městě?»

«Ne. To jest přěmnogo složeno. Ale žedaje se od izslědovatelja, že by předložil dokazy. Ako tyče se, na priklad, odkrytja někojej velikoj gory, togda nehaj on prinese velike kamenje.»

Naglo geograf vzbudil se.

«Ale ty, ty pribyl jesi izdaleka! Ty jesi izslědovatelj! Ty opiši mi svoju planetu!»

I geograf, otvorivši knihu zapisov, naostril svoju olovku. Ibo razkazy izslědovateljev najprvo zapisyvaje se olovkoju. Potom čekaje se až izslědovatelj předloži dokazy, a doprva togda přěpisyvaje se jegove razkazy črnilom.

«Nu i čto?», zapytal geograf.

«O, u mene ne jest mnogo interesno», řekl maly princ. «Vse jest malo. Ja imaju tri vulkany. Dva dějuče vulkany i jedin ugašeny. Ale člověk nikogda ne znaje.»

«Člověk nikogda ne znaje», potvrdil geograf.

«Ja takože imaju cvět.»

«My ne zapisyvajemo cvěty», řekl geograf.

«Začto? To jest najkrasivějše na světu!»

«My ne zapisyvajemo je», řekl geograf, «ibo cvěty sut efemerne.»

«Čto znači to: „efemerne“?»

«Knigy o geografiji», řekl geograf, «sut najcěnnějše knihy iz vsih knjig. One nikogda ne zastarěvajut. Byvaje to mnogo ředko, že gora přeměni město. Byvaje to mnogo ředko, že okean usohne i stane bez vody. My pišemo o věčnyh věčah.»

«Ale ugašene vulkany mogut probuditi se», přerval go maly princ. «Čto znači to: „efemerne“?»

«Sut li vulkany ugašene ili dějuče, nam to jest bez značenja», řekl geograf. «Čto dlja nas jest važno, to jest sama gora. Ona ne přeměni se.»

«Ale čto znači to: „efemerne“?», povtoril maly princ, ktory nikogda v svojem žitju ne ustupil od postavjenogo pytanja dokolě ne dostal odgovor.

«To znači: „ogrožene skorošnjem izčeznenjem“.»

«Moj cvět jest ogroženy skorošnjem izčeznenjem?»

«Samorazumno.»

«Moja roza jest efemerna», govoril k sobě maly princ, «i ona imaje samo čtyri trny, da by mogla se obranjati protiv světu! A ja jesm ostavil ju na mojej planetě sovsěm samu!»

To byl prvý moment, kogda jeho vzal žalj. Ale potom vratila mu se smělost:

«Čto vy sovětujete mi posětiti?», zapytal.

«Planetu Zemju», odgovoril geograf. «Ona imaje dobru slavu...»

I maly princ pustil se v put, mysleči o svojem cvětu.

Zatom sedma planeta byla Zemja.

Zemja ne jest bylo-kaka planeta! Možno jest na njej čisliti sto jedinnadset kraljev (v tom čislu samorazumno takože negrskyh), sedm tysečev geografov, devetsto tysečev biznesmenov, sedm-i-polovinu milionov pijanic, trista jedinnadset milionov samoljubcev – kratko govoreči, priblizno dva miliardy dorastlyh.

Že byste mogli představiti sobě, kako velika jest Zemja, ja pověm vam, že před odkrytjem električnosti třeba bylo na vsih šesti kontinentah poddrživati istinnu armiju četyrista šestdeset dva tyseče petsto jedinnadseti lamparjev dlja uličnogo osvětljenja.

Ako se gledalo izdaleka, to bylo velikolěpno vidovišče. Dviženja toj armije byli podredžene točnomu ritmu, sovsěm kako v opernom baletu. Prvi byli lamparji Novoj Zelandije i Avstralije. Zapalivši svoje lampy, oni šli spati. Togda k tancu pristupali lamparji Kitaja i Siberije, ktorí, izpolnivši svoju partiju, takože izčezali za kulisami. Potom nastupal red lamparjev Rosije i Indije. A potom red lamparjev Afriky i Evropy. A potom lamparjev Južnoj Ameriky. A potom lamparjev Sěvernoj Ameriky. I nikogda oni ne grěšili v poredku izhoda na scenu. To bylo velikolěpno.

Samo lamparj, kotory obslužoval jedinu uličnu lampu na Sěvernom Polusu, i jegov kolega obslužujuči jedinu uličnu lampu na Južnom Polusu, vodili bezděljno i beztrevožno žitje: oni rabotali samo dva razy v god.

Kogda hoče se byti ostroumny, byvaje, že človek nemnožno lže. Ja ne byl jsem celý čestny, kogda razkazyval jsem o lamparjah. Boju se, že oni, ktorí ne znajut našu planetu, mogli by iměti krivo představjenje o njej. Ljudi zajmajut mnogo malo města na Zemji. Ako te dva miliardy žiteljev, ktorí naseljavut Zemju, stojali vzoprěmjeni i nemnožno stiskneni, kako na mitingu, legko by městili se na jednoj plošči dvadeseti milj dolžiny i dvadeseti milj širiny. Vse človečstvo možno by bylo rozměstiti na najmenšem ostrovku v Tihom Okeanu.

Dorastli, rozuměje se, ne budut vam věriti. Oni voobražajut sobě, že zajmajut veljmi mnogo města. Jim izdavaje se, že sut važni kako baobaby. Zatom vy posovětujte jim, že by vse izčislili sami. Oni obožajut čisla, zatom jim to bude podobati se. Ale ne tratite vrěme na tako nudno zadanje. To jest bezsmyslno. Vy i bez togo dověrjate mně.

Maly princ, pribyvši na Zemji, byl mnogo udivjeny, že ne vidi nikogo. On uže bojal se, že vsled pogrěšky byl na někojej drugoj planetě, kogda v pěsku podviglo se kolce kolora lunnogo světla.

«Dobry večer», řekl maly princ na vsaky slučaj.

«Dobry večer», řekla zmija.

«Na koju planetu jesm popadl?», zapytal maly princ.

«Na Zemju, v Afriku», odgovorila zmija.

«Aha!... Zatom nemaje nikogo na Zemji?»

«Tu jest pustynja. V pustynjah nemaje nikogo. Zemja jest velika», řekla zmija.

Maly princ sedl na kamenj i voznesl oči k nebu:

«Pytaju se», řekl on, «světet li zvězdy zato, da by vsaky mogl najdti svoju. Pogledaj na moju planetu. Ona jest přemo nad nami... Ale koliko do njej daleko!»

«Lěpa jest», řekla zmija. «Čemu ty jesi došel tu?»

«Iměl jesm težkosti s jednym cvětom», řekl maly princ.

«Ah!», řekla zmija.

I oboje umolkli.

«Kde sut ljudi?», snova zagovoril maly princ. «Trohu samotno jest v pustynji...»

«Srěd ljudij takože jest samotno», řekla zmija.

Maly princ gledal na nju dolgo:

«Ty jesi stranny zvěrj», řekl mu nakonec, «tenky kako prst...»

«Ale bolje moguči od prsta kralja», řekla zmija.

Maly princ usměhnul se:

«Ty sovsěm ne jesi tako moguči... Daže ne imaješ nožky... daže ne možeš putovati...»

«Ja mogu te unesti dalje neželi korab», řekla zmija.

Ona okrutila se malomu princu okolo skočnoj kostočky, kako zlata naručka:

«Vsakogo, kogo dotknu, vraču zemji, iz ktoroj izšel», dodala ona ješče, «Ale ty jesi čisty i jesi pribyl od zvězdy...»

Maly princ ničo ne odgovoril.

«Žalj mi jest tebe, tako slabogo na ovoj Zemji iz granita. Ja mogu ti pomogti jednog dnja, kogda budeš přemnogu žaliti za svoju planetu. Ja mogu...»

«O! Ja te srazuměl jesm mnogo dobro», řekl maly princ, «ale čemu ty vse vrěme govoriš zagadkami?»

«Ja razrěšaju vse zagadky», rěkla zmija.

I oboje umolkli.

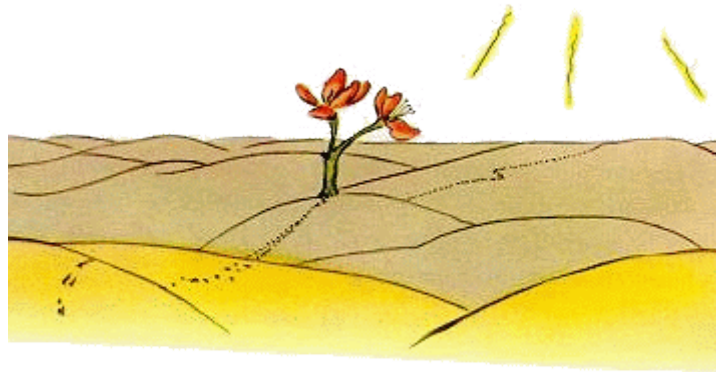
Maly princ přešel pustynju i ne strétl nikogo, samo jedin cvět. Jedin cvět s třemi listočkami, sovsěm nepokazny cvět...

«Dobry denj», řekl maly princ.

«Dobry denj», řekl cvět.

«Kde sut ljudi?», zapytal maly princ učtivo.

Cvět viděl jednogo dnja, kako přehodi karavan:

«Ljudi? Jest jih, myslju, šest ili sedm. Viděl jesm jih lěta tomu nazad. Ale nikogda ne znaje se, kde možno jest jih najdti. Větr jih nosi. Oni ne imajut korenje, to mnogo utežaje jim žitje.»

«Sbogom», řekl maly princ.

«Sbogom», řekl cvět.

Maly princ vlēzl na vysoku gory. Jedine gory, ktore kogdakoli znal, byli te tri vulkany, ktore segali mu do kolēna. A ugašeny vulkan služil mu taburetom. «Od takoj vysokoj gory», řekl sobě, «ja budu mogl jednym vozgledom uviděti vsu planetu i vsih ljudij...»

Ale on ne uviděl ničo kromě vrhov skal, ostryh kako igly.

«Dobry denj», řekl na vsaky slučaj.

«Dobry denj... dobry denj... dobry denj...», odgovorilo eho.

«Kto jeste vy?», zapytal maly princ.

«Kto jeste vy... kto jeste vy... kto jeste vy...», odgovorilo eho.

«Budite moji prijatelji, ja jesm sam», řekl on.

«Ja jesm sam... ja jesm sam... ja jesm sam...», odgovorilo eho.

«Kaka stranna planeta!», pomyslil sobě. «Ona jest vsa suha, vsa iglasta i vsa slana. I ljudi ne imajut voobraženje. Oni povtarjajut, čo se k njim kaže... V domu iměl jesm jednu rozu: ona vseгда zagovarjala prva...»

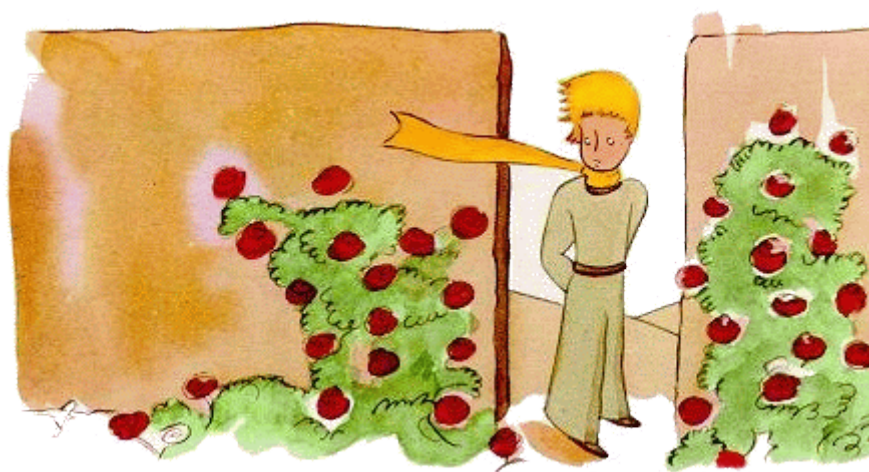
Ale dějalo se, že maly princ, dolgo šedši po pěsku, skalah i sněgu, nakonec našel dragu. A vse dragy vedut k ljudjam.

«Dobry denj», řekl.

To byl sad polny cvětučih roz.

«Dobry denj», řekli rozy.

Maly princ pogleděl na nje. One byli podobne jegovomu cvětu.

«Kto jeste vy?», on zapytal jim, mnoho udivjeny.

«My jesmo rozy», řekli rozy.

«Ah!», řekl maly princ...

I on počul se mnoho nešťestlivy. Jegova roza skazala mu, že ona jest sama jedina svojego roda v celom vsesvětú. A vot jih bylo petsto, vse ravnake, v jednom sadu!

«Ona by mnoho razgněvala se», řekl on k sobě, «ako by uviděla to... ona by zakašljala užasno i vodila se kako by umirala, da by ne izgledala směšno. A ja dolžen byl byh dbati o njej, kako by ona byla mnoho boljna, ibo inače ona zaisto pozvolila by sobě umreti, da by i mene unižila...»

A potom on si ješče řekl: «Myslil jsem, že jsem bogaty posědajući jediny, nepovtorimy cvět na světě, a to okazalo se, že iměl jsem samo přěobyčnu rozu. Obyčnu rozu i tri vulkany, ktore mi segajut do kolěna, a iz ktoryh pravdopodobno jedin uže ugasl na vseгда... To ne čini me přěmnogo velikym princem...»

I on legl na travu i zaplakal.

Togda pojavila se lisica.

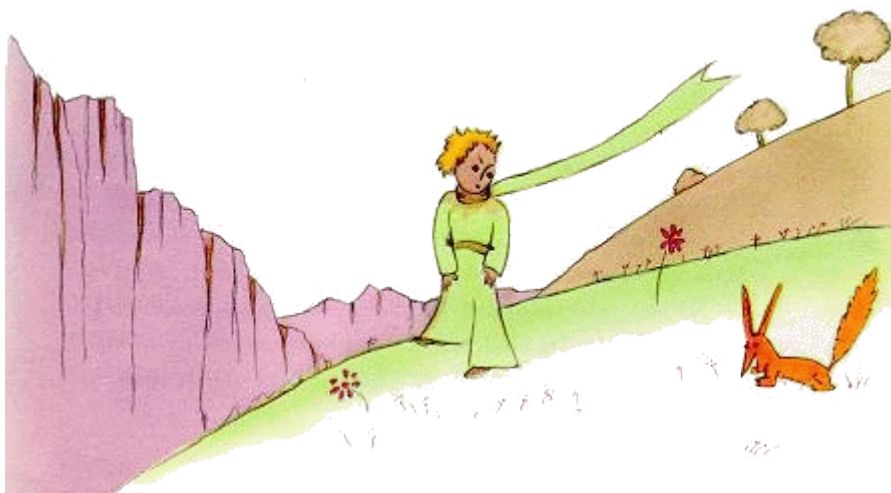
«Dobry denj», řekla lisica.

«Dobry denj», odgovoril uřtivo maly princ, ktory se razgledal, ale niřto ne viděl.

«Ja jesm tu», řekl glas, «pod jablanju.»

«Kto jesi ty?», řekl maly princ. «Jesi mnoho ľepy...»

«Ja jesm lisica», řekla lisica.

«Hodi igrati s mnoju», p ředložil mu maly princ. «Jesm tako smutny...»

«Ja ne mogu igrati s toboju», řekla lisica. «Ne jesm odomašnjeny.»

«Ah, izvini», řekl maly princ.

Ale, kratko podumavši, on dobavil:

«řto znači to, „odomašnití“?»

«Ty ne jesi sdešnji», řekla lisica, «řto ty iščeš?»

«Ja išču ľjudi», řekl maly princ. «řto znači to, „odomašnití“?»

«Ljudi», řekla lisica, «imajut karabiny i hodet na lov. To jest mnoho neprijetno! Oni takože razvodet kury. To jest jedina jihna přednost. Ty iščeš kury?»

«Ne», řekl maly princ. «Ja išču prijateljev. Čto znači to, „odomašniti“?»

«To jest něčto uže davno zabyto», řekla lisica. «To znači: stvoriti svezi...»

«Stvoriti svezi?»

«Očevidno», řekla lisica. «Nyně ty jesi dlja mene samo někoj maly hlapčik, sovsěm taky, kako sto tysečev drugyh malyh hlapčikov. I ty ne jesi mi potřebny. A ja ne jesm potřebny tobě. Dlja tebe ja jesm samo lisica, sovsěm taka, kako sto tysečev drugyh lisic. Ale ako ty me odomašniš, my budemo sobě potřebni jedin drugomu. Ty budeš dlja mene jediný na světu. A ja budu dlja tebe jediný na světu...»

«Ja načinaju rozuměti», řekl maly princ. «Jest jedna roza... izdavaje mi se, že ona odomašnila me...»

«To jest možno», řekla lisica. «Na Zemji vidi se vsekake věči...»

«O, ale to ne jest na Zemji», řekl maly princ.

Lisica izdavala se mnogo ljubopytna:

«Na drugoj planetě?»

«Da.»

«Sut li na onoj planetě lovci?»

«Ne.»

«Kako to interesno! A sut li kury?»

«Ne.»

«Ničto ne jest doskonalo», vzdohnula lisica.

Ale potom ona vratila se k svojej mysli:

«Moje žitje jest jednostajno. Ja lovju kury, ljudi lovet mene. Vse kury sut jednakove i vsi ljudi sut jednakovi. Zatam jest mi trohu dolgočasno. Ale ako li ty odomašniš me, to bude kako by solnce razsvětliło moje žitje. Ja budu poznavati zvuk kroka, ktory bude različny od vsih ostalych. Uslyšavši ljudske kroky ja vseгда uběgaju i ukryvaju se pod zemjeju. Ale tvoj krok bude zvučiti mi kako muzika i pozývati me, že byh izšel iz svojej nory. A potom pozri! Vidiš li onde te žitne polja? Ja ne jedaju hlěb. Dlja mene žito jest bezkoristno. Žitne polja ne vabet me. I to jest smutno! Ale ty imaješ zlate vlasy. I kako čudno bude, kogda me odomašniš! Žito, ktoro jest zlato, bude mi pripominati tebe. I ja budu ljubiti šum větra v žitu...»

Lisica zamolkla i dolgo pogledala na malogo princa.

«Prošu... odomašni me!», rěkla.

«S radostju», odgovoril maly princ, «ale ne imaju mnogo vrěmena. Mně trěba najdti prijateljev i poznati mnogo věčij.»

«Možno jest poznati samo te věči, ktore se odomašni», rěkla lisica. «Ljudi ne imajuť uže vrěme, da by poznali čtokoli. Oni kupujut gotove přědmetry od trgovcev. Ale nemaje trgovcev, ktori prodavajut prijateljev, i zatam ljudi bolje ne imajuť prijateljev. Ako ty hočeš prijatelja, odomašni me!»

«A čto trěba sdělati?», zapytal maly princ.

«Trěba byti mnogo trplivy», odgovorila lisica. «Najprvo sedeš trohu dalje od mene, vot tako, na travu. Ja budu na tebe gledati kraječkoma, a ty ne budeš govoriti ničto. Govor jest žrlo nedorazuměnj. Ale vsaky denj budeš sědati nemnožko bliže...»

Na drugy denj maly princ přišel snova.

«Lěpje by bylo, ako bys prihodil v to samo vrěme», rěkla lisica. «Ako budeš prihoditi, na prikład, v četvrtu časinu popoldnja, togda od tretjej časiny načinaju odčuvati ščestje. Koliko večje vrěmena mine, toliko bolje budu ščestlivějši. V četvrtu časinu uže budu cěly vozbudženy i zanepokojeny. I tako budu odkryti cěnu ščestja! Ale ako ty budeš prihoditi kogda popade, ja nikogda ne budu znal, na ktoru časinu imaju gotoviti srdce... Potrěbne sut obredy.»

«Čto jest to, obred?», zapytal maly princ.

«To takože jest něčto davno zabyto», rěkla lisica. «To jest to, čto različaje jedin denj od vsih drugyh dnjev, jednu časinu od vsih drugyh časín. Jest na prikład taky obred u mojih lovcev. V četvrtok oni tancujut s seljskymi děvčetami. Zatom četvrtok jest dlja mene čudny denj! Ja mogu idti na prohodka až do vinogradnika. Ako li lovci by tancevali kogdakoli, vse dni byli by jednakove, a ja nikogda ne iměl byh odpust.»

Tako maly princ odomašnil lisicu. I kogda približila se čas razstanja...

«Ah!», rěkla lisica, «ja budu plakati...»

«To jest tvoja vina», řekl maly princ. «Ja ti nikogda ne želal jesm zlo, ale ty htěl jesi, že byh te odomašnil...»

«To pravda», řekla lisica.

«Ale ty budeš plakati!», řekl maly princ.

«To pravda», řekla lisica.

«Znači, ty ne jesi tym dobyl ničto!»

«Jesm dobyl», řekla lisica, «zaradi zlatoj barvy žita.»

A potom on dobavil:

«Idi ješče raz pogleděti na rozy. Segda budeš rozuměti, že tvoja jest jedina na světu. Kogda vratiš se k mně prostiti se, ja podarju ti jednu tajnu.»

Maly princ pošel, že by ješče raz pogleděl na rozy.

«Vy sovsěm ne jeste podobne mojej rozě, vy ne jeste ješče ničto», řekl jim. «Nikto ne odomašnil vas i vy ne jeste odomašnil nikogo. Vy jeste take, kaka byla moja lisica. Ona byla samo obyčna lisica, podobna stu tysečev drugyh lisic. Ale ja iz njej sdělal jesm svojego prijatelja, a nyně ona jest jedina na světu.»

I rozam bylo mnogo sramno.

«Vy jeste krasive, ale jeste prazdne», prodolžil on. «Ne možno jest umreti dlja vas. Očevidno, obyčny prohodnik by pomyslil, že moja roza jest podobna vam. Ale ona jedna jest dlja mene važnějša od vas vsih. Tomu že ja ju podlival jesm. Tomu že ja ju nakryval jesm steklěnym kolpakom. Tomu že ja ju zaslanjal jesm paravanom. Tomu že ja dlja njej poubival jesm gusenice (kromě dvoch, da by byli motyli). Tomu že ja ju slušal jesm, kogda ona žalila se, ili kogda ona hvalila se, ili daže kogda ona molčala. Tomu že ona jest moja roza.»

I on vratil se k lisici.

«Sbogom...», řekl on.

«Sbogom», řekla lisica. «Vot moja tajna. Ona jest mnogo prosta: dobro vidi se jedino srdcem. Najglavnějše jest nevidimo očam.»

«Najglavnějše jest nevidimo očam», povtoril maly princ, da by zapametal.

«Zaradi vrřmena, ktoro požrtvoval jesi svojej rozě, ona jest ti tako dragocěna.»

«Zaradi vrřmena, ktoro požrtvoval jesm svojej rozě...», rěkl princ, da by zapametal.

«Ljudi zabyli tu istinu», rěkla lisica. «Ale ty ju ne zabyvaj. Ty bereř na sebe odgovornost za tyh, kogo jesi odomařnil. Ty jesi odgovorny za svoju rozu...»

«Ja jesm odgovorny za svoju rozu», povtoril maly princ, da by zapametal.

«Dobry denj», řekl maly princ.

«Dobry denj», řekl želězničny strěločnik.

«Čto ty tu dělaješ?», spytal maly princ.

«Ja sortuju pasažerov po grupah tyseča eksemplarov», řekl strěločnik.
«Odpravjaju vlaky, ktori jih odnoset, raz na ľěvo, raz na pravo.»

I jedin jasno osvěčeny vlak-ekspres, gremeči kako grom, zatresl strěločnikovu budku.

«Mnogo oni spěšet», řekl maly princ. «Čto oni iščut?»

«Daže sam mašinista to ne znaje», řekl strěločnik.

I v obratnu stranu progreměl drugy osvěčeny vlak-ekspres.

«Oni užě vračajut se?», zapytal maly princ...

«To ne sut ti sami», řekl strěločnik. «Oni razměnjajut se.»

«Oni ne byli zadovoljeni tamo, kde byli?»

«Člověk nikogda ne jest zadovoljeny tamo, kde jest», řekl strěločnik.

I zagreměl grom tretjeho osvěčenogo vlaka-ekspresa.

«Oni stigajut tyh prvuh putnikov?», zapytal maly princ.

«Oni ničto ne stigajut», řekl strěločnik. «Oni spet tamo v vagonah, ili sědet i zěvajut. Samo děti pritiskajut nos v okna.»

«Samo děti znajut, čto iščut», řekl maly princ. «One tratet svoje vrěme za kuklu sošitu iz onuč, i ona jim stavaje mnogo važna, a kogda jim se ju odimaje, one plačut...»

«Ščestlivci», řekl strěločnik.

«Dobry denj», řekl maly princ.

«Dobry denj», řekl trgovec, ktory prodaval udoskonaljene piluljky gaseče žedžu. Progotajješ jednu taku piluljke, a potom celý tydenj ne hoče se uže piti.

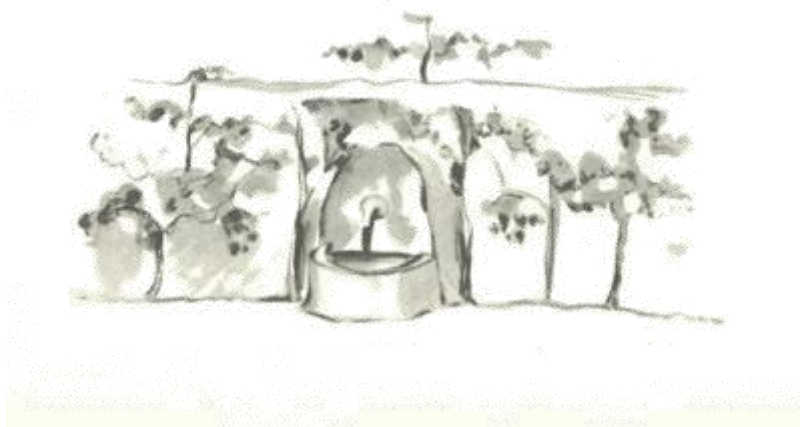
«Začto to prodavaješ?», spytal maly princ.

«To jest velika ekonomija vrěmena», řekl trgovec. «Specialisti izčislili, že možno poščedati petdeset tri minuty v tydnju.»

«A čto dělaje se s tymi petdeset třemi minutami?»

«Čtokoli se hoče...»

«Kogda byh ja iměl utratiti petdeset tri minuty svobodnogo vrěmena», řekl si maly princ, «togda byh sovsěm pomalo šel k izvoru svěžej vody.»

Byl to už osmy denj od mojej avarije v pustynji, a slušajući historiju o trgovcu izpil jsem posljedny goltok svojego zapasa vody.

«Ah», řekl jsem malomu princu, «tvoje vzpomněnja sut mnogo krasive, ale ja ješče ne jsem popravil svoj samolet, ne imaju už čto piti, i byl byh šťastlivy – ja takože – ako mogl byh idti sovsěm pomalo k izvoru svěžeje vody!»

«Moj prijatelj lisica...», řekl mi on.

«Moj dragy hlapče, ne jest už řeč o lisici!»

«Začto?»

«Zato, že budemo umirati od žedže...»

On ne slědil moje razumovanje i odgovoril:

«Dobro jest, ako člověk imaje prijatelja, daže kogda jest blizko smrti. Ja jsem mnogo rad, že jsem iměl lisicu za prijatelja...»

«On ne imaje svědomost o opasnosti», řekl jsem k sobě. «On nikogda ne izkusil ni glad ni žedžu. Stači mu nemnožko solnca...»

Ale on pogledal na mene i odgovoril na moju myslj:

«Mně takože hoče se piti... Davaj, iščimo kladec...»

Umorjeno mahnul jsem rukami: absurdno jest iskati kladec na slěpo v bezměrnjoj pustynji. Tym ne menje jesmo udali se v dragu.

Tako šli jesmo čele časiny, molčeči, noč nastala i zvezdy se razsvětlili. Viděl jsem je kako v snu, ibo iměl jsem legku gorečku od žedže. Slova malogo princa tancevali v mojej pameti:

«Znači, ty takože imaješ taku žedžu?», spytał jsem.

Ale on ne odgovoril na moje pytanje. Prosto mi řekl:

«Voda može byti dobra i dlja srdca...»

Ja ne jesm razuměl jegov odgovor, ale molčal... Ja znal jesm mnogo dobro, že ne trěba go razpytyvati.

On byl umorjeny. Usedl. Ja usedl jesm pored njego. I poslě kratkoj hvilije molčanja on řekl:

«Zvězdy sut krasive, radi cvěta, ktory se ne vidi...»

Odgovoril jesm: «Samorazumno». I ničo ne govoreči gledal jesm na volny iz pěska, osvěčene lunoju.

«Pustynja jest krasiva», dobavil on...

A to byla pravda. Ja vseгда ljubil jesm pustynju. Člověk sede na pěsočnu dunu. Ničo ne vidi. Ničo ne slyši. A jednakože v tišině světi se něčo...

«Znaješ li, čemu pustynja jest krasiva?», řekl maly princ. «Tomu, že někde ona skryvaje kladec...»

Iznenada udivilo me razuměnje, začto pěsok luči se tako tajenstveno. Kogda ja byl jesm maly hlapec, žil jesm v starom domu. Jedna legenda razkazyvala, že tamo byl zakopany skarb. Očevidno nikto go nikogda ne našel, a može nikto daže go ne iskal. Ale on očarovyval cěly toj dom. Moj dom gluboko v sobě skryval tajnu...

«Da», řekl jesm k malomu princu. «vse ravno ide li o domu, ili o zvězdah, ili o pustynji: to, čto nadavaje jim krasoty, jest nevidimo!»

«Jesm rad», řekl on, «že ty jesi suglasny s mojeju lisiceju.»

Zato že maly princ uspaval, ja vzal jesm go na ruky i udal se v daljšu dragu. Byl jesm gluboko vozvolnovany. Izdavalo mi se, že nošu krěhky skarb. Izdavalo mi se daže, že nemaje na Zemji ničego krěhšego. Pri lunnom světlu gledal jesm na jegovo blědo čelo, na jegove zatvorjene oči, na kosmy jegovyh vlasov, hvějuče se v větru, i řekl si jesm: to, čto ja vidžu, jest samo skorlupa. Najglavnějše jest nevidimo...

Kogda na jegovyh poluotvorjenyh ustah rysoval se legky usměh, řekl jesm sobě ješče: «Čto vozvolnuje me tako gluboko v tom spečem malom princu, to jest jegova věrnost jednomu cvětu, to jest obraz rozy, ktory žari se v njim kako plamenj lampy, daže kogda on spi...» I pojel jesm, že on jest ješče krěhši. Lampu trěba dobro hraniti, ibo maly poryv větra može ju pogasiti...

I, tako iduči, pri zorji jesm našel kladec.

«Ljudi», řekl maly princ, «phajut se v vlaky-ekspres, ale sami uže ne znajut, čto iščut. Oni sut bezpokojni i vrtet se v krugah...»

I dobavil:

«Bez smysla...»

Kladec, ktory jesmo dostignuli, ne byl podobny drugym saharskym kladcam. Saharske kladce byli proste jamy izkopane v pěsku. Tutoj izgledal kako seljsky kladec. Ale ne bylo tu nijednogo sela i pomyslil jesm, že snju.

«To jest stranno», řekl jesm k malomu princu. «Vse jest gotovo: kolovrat, vědro i povraz...»

On smějal se, dotknul povraz i načel razmotati kolovrat. I kolovrat zaskripal kako stary větroukazatelj, ktory dolgo ne počul větr.

«Slyšiš?» řekl maly princ. «Jesmo probudili kladec i on pěvaje...»

Ne htěl jsem, že by on umoril se:

«Nehaj ja to sdělaju», řekl jsem, «tobě jest to přemného těžko.»

Pomalo jsem iztegnul vědro do kamennogo kraja kladca. Postavil jsem go ravno. V mojih ušah dalje zvučilo pěvanje kolovrata i v volnečej ješče vodě viděl jsem držeče solnce.

«Žedžny jsem za tu vodu», řekl maly princ. «Daj mi napiti se...»

I ja srazuměl jsem, čto on iskal!

Ja podnesl jsem vědro do jegovyh ust. On pil s zatvorjenymi očami. Bylo to dobro kako svetočny denj. Ta voda urodila se iz pohoda pod zvězdami, iz pěvanja kolovrata, iz usilja mojih ruk. Byla ona dobra srdcu, kako podarok. Kogda jsem byl maly hlapec, světlo kolednoj jelky, muzika polnočnoj mše, lagodnost usměhov nadavali celý blěsk svetočnomu podarku, ktery jsem dostal.

«Ljudi u vas», řekl maly princ, «kultivujut pet tysečev roz v jednom sadu... a ne nahodet v njim to, čto iščut...»

«Ne nahodet», odgovoril jsem...

«Jednakože to, čto oni iščut, možno by bylo najdti v jednoj jedinoj rozě ili v goltku vody...»

«Samorazumno», řekl jsem.

I maly princ dodal:

«Ale oči sut slěpe. Iskati trěba srdcem.»

Napil jsem se. Legko mi se dyhalo. Pěsok pri zorji imaje kolor meda. Vslěd togo kolora meda takože byl jsem šťastlivy. Čemu zatom iměl jsem tako čutje žalja...

«Ty povinen jesi dodržati oběčanje», řekl tiho maly princ, ktery snova usedl pored mene.

«Kako oběčanje?»

«Znaješ... namordnik dlja mojej ovce... Ja jsem odgovorny za toj cvět!»

Iztegnul jsem iz kěšeni svoje skice. Maly princ pogleděl na nje i řekl, smějuči se:

«Tvoje baobaby, one trohu pripominajut kapustu.»

«Oh!»

A ja byl jsem tako grdy iz tyh baobabov!

«A tvoja lisica... jejne uši... one trohu izgledajut kako rogy... i sut přemného dolge!»

I snova se zasmějal.

«Ty jesi nespravědlivy, moj maly člověčku, ja ne uměl jsem rysovati ničto kromě zatvorjenyh i otvorjenyh zmij boa.»

«Oh, bude dobro», řekl on, «děti srazumějut.»

Zatom narysoval jsem namordnik olovkoju. Kogda mu go podaval jsem, moje srdce se razdiralo.

«Ty imaješ někoje plany, ktore ja ne znaju...»

Ale on mi ne odgovoril i řekl:

«Znaješ li, zautra minuje god odkud ja popadl jsem na Zemju...»

Poslě hvilje molčanja, on ješče dodal:

«Jesm popadl sovsěm blizko odsud.»

I počrveněl.

I snova, ne rozumějuči začto, počul jsem čudnu tugu. Jednakože jedno pytanje vpadlo mi v glavu:

«Znači, togda ty ne slučajno jesi tu pohodil tako, sovsěm samotny, togo popoldnja kogda my jesmo spoznali se osm dnjev tomu nazad, tyseč milj od vsih naseljenyh krajin! Ty jesi vračal se k městu, kde jesi spadl?»

Maly princ počrveněl ješče bolje. Kolěbajuči se, ja dobavil jsem:

«Može zaradi godišnice?»

Maly princ počrveněl snova. On nikogda ne odgovarjal na pytanja, ale ako člověk počrvenjaje, to znači „da“, pravda li?

«Ah!», řekl jsem mu, «ja boju se...»

Ale on mi odgovoril:

«Segda pora ti rabotati. Ty povinen jesi vratiti se k svojej mašině. Ja budu čekati tebe tu. Vрати se zautra večerom...»

Ale ne jsem se uspokojil. Vzpomněl jsem lisicu. Ako daješ odomašniti se, rizikuješ, že potom budeš trohu plakati...

Nedaleko od kladca byli razvaliny staroj kamennoj stěny. Kogda na drugy večer vračal se jesm od raboty, izdaleka uviděl jesm, že maly princ sědi na kraju stěny s spuščenyimi nogami. I uslyšal jesm, kako govori:

«Zatom ty ne pametaješ?», řekl. «To ne bylo točno tu!»

Nesumněno někoj iny glas mu odgovoril, tomu že on odrěkl:

«Da, da! To jest tojže denj, ale to ne jest to město...»

Ja šel jesm dalje k stěně. Postojanno ni viděl ni slyšal jesm nikogo. Ale maly princ snova odgovoril tomu někomu:

«Očevidno. Ty uvidiš, kde načinajut se moje slědy v pěsku. Trěba jedino, že bys čekal me tamo. Ja budu dnes v noči...»

Byl jesm uže dvadeset metrov od stěny, ale ješče ne viděl jesm nikogo.

Poslě hvilje molčanja maly princ snova řekl:

«Imaješ li dobry jad? Jesi li uvěrjeny, že ne budu dolgo trpěti?»

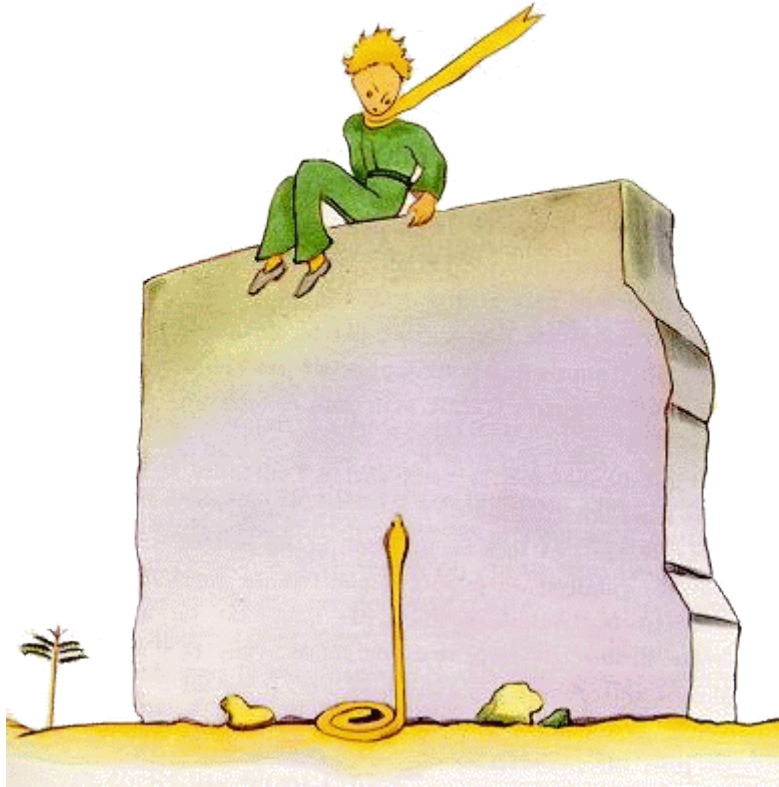
Ja stanul jesm, moje srdce razdiralo se, ale ješče ničto ne razuměl jesm.

«A sejčas idi...», řekl, «ja hoču slězti!»

Togda jesm opustil oči k podnožju stěny i podskočil! Tamo, obračena k malomu princu, byla jedna iz tyh žoltyh zmij, ktore ubivajut člověka za trideset sekund. Podběgl jesm, grebuči v kěšeni po revolver, ale na šum mojih krokov zmija tiho zapolzla po pěsku, kako umirajuči vodotok, i bez velikogo spěha, s legko metaljnym zvukom, posliznula se medžu kamenje.

Doběgl jesm do stěny točno v času, že byh shvatil svojego malogo princa v ruky, blědого kako sněg.

«Čto to imaje značiti? Ty segda uže razgovarjaješ s zmijami?!»

Razvezal mu jsem zlatý šalik, který vsegda nosil. Navlažil jsem mu slěpoočnice i dal mu piti. I sečas uže ne směl jsem go o ničem pytati. On pogledal na mene mnogo težko i obvil moju šiju rukami. Čul jsem, že srdce mu bije kako postrěljenoj, umirajučej ptici.

On řekl:

«Jesm rad, že našel jesi, kaky byl problem s tvojeju mašinoju. Segda možeš vratiti se do doma...»

«Odkud znaješ to?»

Točno přišel byl jsem skazati mu, že vopřeki vsim očekyvanjam moja rabota se uspěla!

On ničto ne odgovoril na moje pytanje, ale dodal:

«I ja dnes vračaju se do doma...»

A potom, smutno:

«To jest mnogo dalje... i mnogo teže...»

Jasno čul jesm, že děje se něčto neobyčho. Stiskal jesm go v naručju jako malo děte, a jednakože mi izdavalo se, že on proslizgaje se iz mojih ruk, prosto v propast, a ja ničo ne mogu učiniti, da byh go zadržal...

Jegov pogled byl seriozny, izgubjeny někde v dalju.

«Imaju tvoju ovcu. I imaju krabku dlja ovce. I imaju namordnik...»

I usměhnul se smutno.

Dolgo jesm čekal. Čul jesm, že on pomalo vračaje se k sobě:

«Moj maly, ty bojiš se...»

On bojal se, očevidno! Ale tiho zasmějal se:

«Dnes večerom budu bojati se ješče mnogo bolje...»

Ponovno zamrazilo me předčutje něčeho nepopravimogo. I znal jesm, že ne mogu snesti myslj, že byh nikogda uže ne uslyšal toj směh. Dlja mene on byl jako vodoskok v pustynji.

«Moj maly, ja hoču ješče slušati jako směješ se...»

Ale on řekl:

«Dnes nočju bude jedin god... Moja zvězda bude nahoditi se točno nad městom, kamo jesm popadl jedin god tomu nazad...»

«Moj maly, to jest jedino zly son, pravda li? Ta historija o zmiji i sustrěči i zvězdě...»

Ale on ne odgovoril na moje pytanje. Rěkl:

«To, čo jest važno, to ne vidi se očami...»

«Samorazumno...»

«To jest kako s cvětom. Ako ljubiš cvět, ktory nahodi se na někojej zvězdě, kako sladko jest nočju gledati na nebo. Vse zvězdy sut polne cvětov.»

«Samorazumno...»

«To jest kako s vodoju. Ta, ktoru ty jesi dal mi napiti se, byla jako muzika. Pomniš... Byla tako dobra.»

«Samorazumno...»

«Nočju budeš gledati na zvezdy. U mene vse jest přemného malo, da byh mogl ti pokazati, kde nahodi se moja. Tako jest lěpje. Dlja tebe moja zvezda bude jedna iz zvezd. Zatom budeš ljubiti gledati na vse zvezdy... Vse one budut tvoje prijateljky. I ja hoču ješče podariti ti něčto...»

On snova zasmějal se.

«Ah! Moj maly, moj maly, kako ja ljubju, kogda ty směješ se!»

«I točno to bude moj podarok... To bude kako s vodoju...»

«Čto tym hočeš skazati?»

«Zvezdy sut različne dlja raznyh ljudij. Dlja jednyh, ktori putujut, zvezdy sut provodniki. Dlja drugyh, one sut samo male světilka. Dlja inyh, ktori sut učeni, one sut problemy. Dlja mojego biznesmena one byli zlato. Ale vse te zvezdy molčet. Ty, ty budeš iměti zvezdy, kake nikto ne imaje...»

«Čto tym hočeš skazati?»

«Kogda budeš nočju gledati na nebo, ja budu žiti na jednoj iz njih, ja budu smějati se na jednoj iz njih. Zatom dlja tebe to bude, kako by vse zvezdy smějali se. Ty, i samo ty, budeš iměti zvezdy, ktore umějut smějati se!»

I on snova zasmějal se.

«I kogda utěšiš se (nakonec člověk vsegda utěšaje se), budeš rad, že jesi me znal. Ty vsegda budeš moj prijatelj. Budeš iměti ohotu smějati se zajedno s mnoju. I budeš poněkogda otvoriti okno, tako dlja prijetnosti... I tvoji prijatelji budut diviti se, ako směješ se gledajući na nebo. Togda ty jim skažeš: „Da, ja vsegda směju se, kogda vidžu zvězdy!“ A oni pomyslet, že ty obezuměl jesi. To bude zlostny trik, ktory ja igral jesm s toboju...»

I snova zasmějal se.

«To bude kako byh, vměsto zvězd, jesm ti dal množstvo malenjkych zvonočkov, ktore umějut smějati se...»

I snova zasmějal se. Potom stal seriozny:

«Dnes nočju... znaješ... ne prijdi.»

«Ja ne ostavju tebe.»

«Budu izgledati kako byh iměl bolj... budu trohu izgledati, kako byh umiral. Tako to byvaje. Ne prijdi pozirati to, to nemaje smysla...»

«Ja ne ostavju tebe.»

Ale on nepokojil se.

«Ja ti govorju... takože zaradi zmije. Ne trěba, že by ona te ukusnula... Zmije sut zle. Mogut ukusnuti někogo dlja samoj prijetnosti...»

«Ja ne ostavju tebe.»

Ale něčto go uspokojilo:

«To jest pravda, že jim ne stači jad, da by ukusnuli drugy raz...»

Toj noči ne uviděl jsem, kogda on udal se v dragu. On izniknul bezšumno. Kogda nakonec uspěl jsem go dognati, on hodil řešiteljnym, brzým krokem. Řekl mi samo:

«Ah! Jesi tu...»

I vzal me za ruku. Ale on ješče trevožil se:

«Grěšiš. Bude ti těžko. Budu izgledati kako mrtvy i to ne bude pravda...»

Ja molčal jsem.

«Razuměješ. To jest přémnogo daleko. Ja ne mogu vzeti s soboju to tělo. Ono jest přémnogo těžko.»

Ja molčal jsem.

«Ale ono bude kako stara opuščena luščina. V staryh luščinah nemaje ničego smutnogo...»

Ja molčal.

On se trohu obezhrabil. Jednakože sdělal ješče jedno usilje:

«Znaješ li, bude lěpo. Ja takože budu gledati na zvězdy. Vse zvězdy budut kladce s zardžavělym kolovratom. Vse zvězdy budut davati mi piti...»

Ja molčal.

«To bude tako zabavno! Ty budeš iměti petsto milionov malenjkych zvonočkov, a ja budu iměti petsto milionov izvorov...»

I on takože zamolkl, ibo plakal...

«To jest tu. Daj mi sdělati jedin krok samomu.»

I on usedl, tomu že bojal se. Potom ješče řekl:

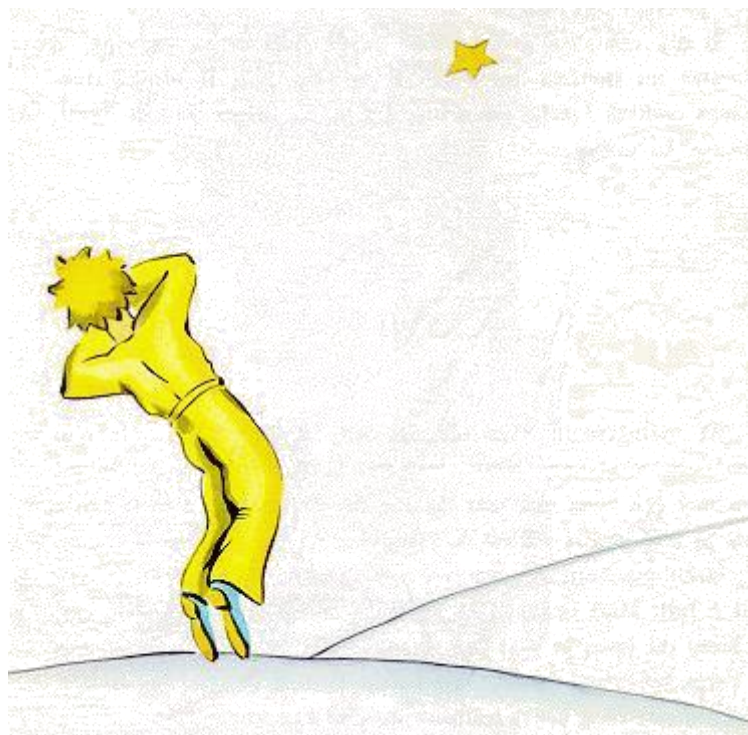
«Znaješ li... moja roza... jsem za nju odgovorny! A ona jest tako slaba! I ona jest tako naivna. Ona imaje toliko četyri žalostne trny, ktore imajut ju zaščititi protiv cělomu světu...»

Ja takože sedl jsem, ibo ne mogl uže stojati. On řekl:

«Vot... To jest vse...»

Povagal se ješče trohu i potom vstal. I sdělal samo jedin krok. Ja ne mogli jesm dvižati se.

Zablěsknula jedna žolta molnja pri jegovoj nogě. Hvilju on stojal nedvižno. Ne izkriknul. I pomalo upadl, kako padaje drěvo. Bez zvuka, ibo vse zvuky glušil pěsok.

A nyní očividno minulo už šest lět... Ja ješče nikogda ne razkazal jesm ovu historiju. Kogda se vrnul jesm, moji tovariši mnogo radovali se, že videt me živogo. Ja byl jesm smutny, ale řekl jim: «To jest od umorjenja...»

Segda trohu jesm se utěšil. Znači... ne sovsěm. Ale ja znaju dobro, že on vrnul se na svoju planetu, zato že pri zorji ne našel jesm jegovo tělo. To ne bylo tako težko tělo... A nočju ja ljubju slušati zvězdy. One sut kako petsto milionov malyh zvonočkov...

Ale děje se něčto nadobyčajno. Kogda ja rysoval jesm malomu princu namordnik, zabył jesm dodati kožený remenj! On nikogda ne bude mogł go naděti na ovci. Zatom pyťaju sebe: «Čto děje se na jegovoj planetě? Može byti, že ovca už sjela rozu...»

Poněkogda ja govorju sobě: «Isto ne! Maly princ nakryvaje ju vsakoj noči steklěnym kolpakom i dobro strěže svoju ovcu...» Togda jesm šťastlivy. I vse zvězdy tiho usměhajut se.

Poněkogda ja govorju sobě: «Skorěje ili pozdněje člověk byvaje razsějany, i to stači! Někojogo večera on zabył o kolpaku, ili ovca izlězla bezšumno v noči...» I togda male zvonočky přeměňajut se v solzy!...

To jest velika zagadka. Dlja vas, ktorí takože ljubet malogo princa, kako i dlja mene, ničto v vsesvětú ne jest ravnako, ako li někde, neizvěstno kde, jedna ovca, ktoru ne znajemo, sjela jednu rozu, da ili ne...

Pogledajte na nebo. Pyťajte se: sjela li ta ovca tu rozu ili ne? I uvidite, kako vse přeměňaje se...

I nikogda nijedin dorastly ne bude razuměti, že to jest tako važno!

Ovo jest dlja mene najkrasivějši i najsmutnějši krajovid na světě. To jest tojže sam krajovid kako na popřednej stranici, ale narysoval jesm go ješče raz, že byste

lěpje go uviděli. Ovo jest to město, kde maly princ pojavil se na zemji, a potom izniknul:

Prigledajte se uvažno na toj krajovid, že byste go isto poznali, kogda jednogo dnja budete putovati po afrikanskoj pustynji. I ako vam sluči se tamo prohoditi, umoljaju vas, ne spěšite se i počekajte trohu pod zvězdoju! Ako podide k vam děte, ako ono bude smějati se, ako ono bude iměti zlate vlasy, ako ono ne bude odgovarjati na pytanja, vy možete zagadati, kto to jest. Togda, prošu vas, budite milosrdni i ne ostavite me tako smutnogo: napišite mně brzo, že on se vrnul...